

SELEFÎ VEHHÂBİLERE REDDİYE ESERLER

Süleyman SARI¹

Selefî Vehhâbilere yıllardır akâid ve fıkıh başta olmak üzere her sahada birçok reddiye yazılmıştır. Vehhâbiliğin doğuşundan önce benzeri fikirleri taşıyanlara karşı az da olsa eleştirel eserler ortaya konulduğu gibi kuruluşundan sonra da artarak devam etmiştir. Özellikle İbn Kayyimi'l-Cevziyye'nin (v. 751/1350) hocası İbn Teymiyye'nin (v. 728/1328) Muhammed b. Abdilvehhâb'a (v. 1206/1792) karşı yöneltilen eleştiriler dikkat çekmektedir. Bu eserlerden bir kısmı basılıp yayımlanmış, üzerinde eleştiri ve tartışmalar yapılmıştır; bir kısmı ise araştırmacıların himmetini beklemektedir. Reddiye eser isimleri internette bazı sitelerde² verilmiştir. Ayrıca Abdülaziz b. Muhammed b. Ali el-Abdüllatîf "*Deâva'l-münâvîîn li da'veti's-Şeyh Muhammed b. Abdilvehhâb*" (دعوى المناوئين لدعوة الشيخ محمد بن عبد الوهاب) da, Abdülâh b. Sâlih b. Abdilaziz de "*Deâva'l-münâvîîn li şeyhi'l-İslâm İbn Teymiyye Arz ve Nakd*" (ونقد دعوى المناوئين لشيخ الإسلام ابن تيمية عرض) adlı eserinde ilgili çalışmalara işaret etmiştir. Biz, bazı yazarlarının vefat tarihlerini de ilave ederek Türkçe telaffuzları ile birlikte ilgilenenlere aşağıda sunuyoruz. Ayrıca mezkûr sitelerde yer almayan bazı eserleri de ilave ederek yazma ve matbu eserlerin büyük bir bölümünün Türkiye kütüphanelerindeki yerine, İSAM'daki kayıt numaralarına da işaret ettik. Okunuşlarından emin olmadığımız eser, şahıs ismi ve nispetleri orijinali ile parantez içi verdik:

1- *De'fu şübehi't-teşbih bi eküffi't-tenzih* (دفع شبه التشبيه بأكف التنزيه)³ Cemâlüddîn Ebu'l-Ferec Abdurrahman b. Ali, İbnü'l-Cevzî el-Hanbelî (v. 597/1201)⁴

¹ DİB Selçuk Eğitim Merkezi Öğretmeni, e-mail: suleysar@hotmail.com

² www.room-alghadeer.com; www.tebyan.net; www.yahousein.com; www.rafed.net; www.najaf.org. Ayrıca (<http://aqaed.info/?p=shialib&g=5>); (<http://www.huseyinhilmisik.com/eserler2.htm?did=1>); (<http://www.soufia.org/vb/showthread.php?t=441>) sitelerinden de bazı kitapları indirmek mümkündür.

İbn Teymiyye'nin hayatı, fikirleri ve İbn Teymiyye'ye karşı olanlar için etraflıca bk. Uludağ, Süleyman, İbn Teymiyye, <http://islah.de/siret/sir00003.pdf>

³ Bu eser Hanbelî mezhebinin Ebû Abdillâh Hasan b. Hâmid (v. 403/1012-1013), İbn Hâmid'in talebesi Kâdî Ebû Ya'lâ (v. 458/1066) ve İbnü'z-Zâğûnî Ali b. Abdillâh b. Nasr b. Serî el-Bağdâdî (v. 527/1132) gibi bazı şeylerine reddiyedir. Muhammed Zâhid el-Kevserî'nin tahkiki ile Mısır'da basıldı. (Tarihi yoktur.) Ayrıca Hasan es-Sakkâf'ın tahkiki ile Ürdün-Amman'da 1413/1992'de basıldı.

⁴ Yazarın bu eseri *el-Bâzî'l-eşhebül-münkiz alâ muhâlifi'l-mezheb* (البازي الأشهب المنقذ على مخالفي المذهب) ismiyle de bilinir. Mücessime Hanbelîlere reddiye için kaleme alınmıştır. Hacı Halife, *Keşfü'z-zünûn*, I, 218.

2- *İtirâzât alâ eş-Şeyh İbn Teymiyye fi 'ilmi'l-keîâm* (اعتراضات على الشيخ ابن تيمية في علم الكلام) Şemsüddîn Ahmed b. İbrahim b. Abdilğani es-Sürûcî el-Hanefî (v. 710/1310) Hanbelilikten Hanefiliğe dönüş yaptı.

3- *Risâle fi'r-reddi alâ İbn Teymiyye fi't-talâk* (رسالة في الرد على ابن تيمية في الطلاق) Şemsüddîn Muhammed b. Ali b. Ömer ed-Dımaşkı el-Mâzinî (v. 721/1321)

4- *Risâle fi mes'ele'ti'z-ziyâra fi'r-reddi alâ İbn Teymiyye fi't-talâk* (رسالة في مسألة الزيارة في الرد على ابن تيمية) Şemsüddîn Muhammed b. Ali b. Ömer ed-Dımaşkı el-Mâzinî (v. 721/1321). Muhtemelen bu iki eser aynı eser olmalıdır.

5- *Necmü'l-mühtedîn bi recmi'l-mu'edîn fi reddi İbn Teymiyye* (نجم المهتدين برجم المعتدين في رد ابن تيمية) Fahrüddin Muhammed b. Muhammed b. Osman İbnü'l-Muallim el-Kuraşî (v. 725/1325)

6- *ed-Dürretü'l-mudîe fi'r-reddi alâ İbn Teymiyye* (الدرة المضيئة في الرد على ابن تيمية) Kemalüddin Muhammed b. Ali b. Abdilvâhid el-Ensârî eş-Şâfiî ed-Dımaşkı İbnü'z-Zemlâkânî (v. 727/1327)⁵

7- *Risâle fi'r-reddi alâ İbn Teymiyye fi't-tecsîmi ve'l-istivâi ve'l-cihe'ti* (رسالة في الرد على ابن تيمية في التخصيم والاستواء والجهة) Ahmed b. Yahya b. İsmail b. Cibrîl Şihâbüddin el-Kilâbî el-Halebî eş-Şâfiî (v. 733/1333)

8- *Hayru'l-hucce fi'r-reddi alâ İbn Teymiyye fi'l-akâid* (خير الحجة في الرد على ابن تيمية) veya *Haberu'l-cihe'ti radden alâ İbn Teymiyye fi'l-akâid* (خير الجهة ردا على ابن تيمية) Ahmed b. Yahya b. İsmail b. Cibrîl Şihâbüddin el-Kilâbî el-Halebî eş-Şâfiî (v. 733/1333)

9- *er-Reddü ale'l-müşebbihe fi kavlihi teâlâ "er-Rahmânü ale'l-arşis-tevâ"* (الرد على المشبهة في قوله تعالى الرحمان على العرش استوى) Bedrüddin İbn Cemâa Muhammed b. İbrahim eş-Şâfiî (v. 733/1333)

10- *el-Hakâiku'l-celiyye fi'r-reddi alâ İbn Teymiyye fimâ evradehû fi'l-Fetva'l-Hamaviyye* (الحقائق الجلية في الرد على ابن تيمية فيما أورده في الفتوى الحموية) Şihâbüddin Ebu'l-Abbas Ahmed b. Yahya b. İsmail b. Cehbel el-Halebî ed-Dımaşkı eş-Şâfiî (v. 733/1333)⁶

11- *Reddü alâ İbn Teymiyye* (رد على ابن تيمية) Ahmed b. Muhammed b. Muhammed eş-Şirâzî Kemalüddin Ebu'l-Kâsım (v. 733/1334)

12- *er-Reddü alâ İbn Teymiyye fi'l-mes'ele'ti't-talâk* (الرد على ابن تيمية في مسألة الطلاق) Şerefüddin Ebu'r-Rûh İsâ b. Mes'ûd el-Menkülâtî (المنكلاطي) el-Himyerî el-Mâlikî (743/1342)

13- *er-Reddü fi ziyâreti'l-kubûr* (الرد في زيارة القبور) Mâlikilerin kâdı'l-kudâtı Ta-kıyyüddin Ebû Abdillâh Muhammed b. Ebî Bekir b. İsâ es-Sa'dî el-Mısırî el-Ihnâî el-Mâlikî (v. 750/1349)

⁵ Talak ve Ziyaret konularındaki İbn Teymiye'nin görüşlerine reddiyedir.

⁶ Dr. Tahâ ed-Desûkî Hubeyşî'nin tahkiki ile 1987'de basılmıştır. Eseri internetten indirebilmek için bk. <http://www.tahahibishy.com/abooks.php?ids=76&sbook=1>

14- *el-Makâletü'l-mardıyye fi'r-reddi alâ İbn Teymiyye* (المقالة المرضية في الرد على ابن تيمية) Mâlikilerin kâdî'l-kudâtı Takıyyüddin Ebû Abdillâh Muhammed b. Ebî Bekir b. İsâ el-Ihnâî (v. 750/1349)

15- *el-İ'tibâr bi bekâi'l-cenneti ve'n-nâr fi'r-reddi alâ İbn Teymiyye ve'bni'l-Kayyimi'l-Cevziyye el-kâileyni bi fenâi'n-nâr* (الاعتبار ببقاء الجنة والنار في الرد على ابن تيمية وابن تيمية القائلين بفناء النار) Takıyyüddin Ebu'l-Hasan Ali b. Abdilkâfi es-Sübki el-Ensârî eş-Şâfiî (v. 756/1355)⁸

16- *Şifâü's-sekâm fî ziyâratı hayri'l-enâm aleyhi's-salâtü ve's-selâm* (شفاء السقام في زيارة خير الأنام عليه الصلاة والسلام) Takıyyüddin Ebu'l-Hasan Ali b. Abdilkâfi es-Sübki el-Ensârî eş-Şâfiî (v. 756/1355)⁹

17- *es-Seyfü's-sakîl fî reddi İbn Teymiyye ve'bni Kayyimi'l-Cevziyye* (الصقيل السيف) Takıyyüddin es-Sübki (v. 756/1355)¹⁰

18- *ed-Dürretü'l-mudîe fi'r-reddi alâ İbn Teymiyye* (الدرة المضيئة في الرد على ابن تيمية) Ali b. Abdilkâfi b. Ali Takıyyüddin es-Sübki'nin (v. 756/1355) (İbn Teymiyye'nin muâsırı)

19- *el-İnsâf ve'l-intisâf li ehlil-hakki mine'l-isrâf fi'r-reddi alâ İbn Teymiyye el-Hanbelî el-Harrânî* (الإنتصاف والانتصاف لأهل الحق من الإسراف في الرد على ابن تيمية الحنبلي الحراني)¹¹

20- *Vesîletü'l-İslâmi bi'n-nebiyyi aleyhi's-salâtü ve's-selâm* (وسيلة الإسلام بالنبي عليه) Ebu'l-Abbâs Ahmed b. el-Hatîb İbn Kunfüz el-Kusantînî (القسنطيني) el-Cezâiri (v. 810/1407)

21- *Defu şübehi men şebbe ve temerrede ve nesebe zâlike ile's-seyyid el-Celil el-İmâm Ahmed* (دفع شبه من شبه وتمرد ونسب ذلك إلى السيد الجليل الإمام أحمد) Bekir el-Hisnî ed-Dimaşkî (v. 829/1420)¹²

22- *er-Reddü alâ İbn Teymiyye fi'l-i'tikâdât* (الرد على ابن تيمية في الاعتقادات) Muhammed b. Ahmed Hamîdü'd-din el-Hanefî ed-Dimaşkî el-Farğânî (v. 867/1463)

23- *Vefâü'l-vefâ bi ahvâli dâri'l-Mustafa* (وفاء الوفاء بأحوال دار المصطفى) Nuruddin es-Semhûdî (v. 911/1505)

24- *el-Mîzânü'l-kübrâ* (الميزان الكبرى) Abdülvehhâb b. Ahmed eş-Şâfiî eş-Şâzelî el-Mısırî eş-Şarânî (v. 973/1565)¹³

⁷ Bu Eser *el-Makâletü'l-mardıyye fi'r-reddi alâ men yünkiru'z-ziyârete'l-Muhammediyye* (المقالة المرضية في الرد على من ينكر الزيارة الحمديدية) ismi ile Ali b. Ya'kûb el-Bekrî'ye (v. 724/1324) reddiye olarak bilinen İbn Teymiyye Ahmed b. Abdilhalîm'in (v. 728/1328) *Telhîsü Kitâbi'l-İstiğâse* (تلخيص كتاب الاستغاة) isimli eseri ile birlikte 1417/1997 tarihinde basılmıştır.

⁸ Tahkik ve talik: Dr. Tâhâ ed-Desûkî Hubeyşî, Matbaatü'l-Fecri'l-cedîd, 1987. Eseri internetten indirebilmek için bk.

http://www.4shared.com/get/157172679/afbc1156/bakaa_aljanna.html;jsessionid=DBC9F7B119082B7AA1D111D278497FDE.dc158

⁹ Kahire, 1318

¹⁰ Mısır'da Muhammed Zâhid el-Kevserî'nin Tekmileleri ile birlikte basıldı.

¹¹ Eserin telifi 757/1356 yılında tamamlandı. Eserin bir nüshası Meşhed el-Mektebetü'r-rıvâziyye'de 5643 numarada kayıtlıdır. Diğer bir nüsha Tahran'da Mektebe Melî'de 4485 numarada kayıtlıdır. Üçüncü nüshası ise Tahran'da Hukuk Fakültesi Kütüphanesinde 2130 numarada kayıtlıdır.

¹² Eser Kahire'de 1350 yılında İsâ el-Bâbi'l-Halebî Dâru İhyâi'l-kütübî'l-Arabiyye Matbaasında basıldı.

¹³ Vehhabilere reddiye içerikli 5 risaleden oluşan *Ulemâu'l-müslimîn ve'l-vehhâbiyyûn* (علماء المسلمين والوهابيون) isimli derlemenin içinde yer almaktadır. Bu eser 1973 yılında İstanbul'da basılmıştır. Hüseyin Hilmi

25- *el-Cevheru'l-munazzam fî ziyâretî'n-nebiyyî'l-mükerrem* (الجواهر المنظم في زيارة قبر النبي المكرم) Ahmed b. Hacer el-Heytemî eş-Şâfî (v. 974/1567)

26- *Min muarrebâti Mektûbât* (من معربات مكتوبات) İmam Rabbânî Ahmed b. Abdilehad el-Kâdirî el-Fârûkî el-Hanefî es-Serhendî en-Nakşibendî (v. 1034/1625)¹⁴

27- *el-Akâidü't-tis'u* (العقائد التسع) Ahmed b. Abdilehad el-Fârûkî el-Kâdirî el-Hanefî en-Nakşibendî (v. 1034/1625)¹⁵

28- *es-Süyûfu's-sikâl fî a'nâkı men enkerâ ale'l-evliyâi ba'de'l-intikâl* (السيوف الصقال) Abdülbâki b. Abdirrahman b. Ali el-Hazracî el-Makdisî el-Mısırî el-Hanefî (v. 1078/1667): Beytü'l-Makdis âlimlerinden biri, Eşre-
fiyye'nin imamı.¹⁶

29- *Risâle fî'r-reddi ale'l-Vehhâbiyye* (رسالة في الرد على الوهابية): Abdülvehhâb b. Ahmed Ebu'l-Berakât eş-Şafii el-Ahmedî el-Mekkî (v. 1149/1736'da hayatta)¹⁷

30- *Faslu'l-hitab fî reddi dalâlâti İbni Abdilvehhâb* (فصل الخطاب في رد ضلالات ابن عبد الوهاب) Ahmed b. Ali el-Basrî el-Kabbânî (v. 1157/1744'de hayatta)¹⁸

31- *Tehekkümü'l-mukallidîn bi meni'd-deâ tecdide'd-dîn* (تهكم المقلدين بمن ادعى تجديد الدين): Muhammed b. Abdirrahman b. Afâlik el-Hanbelî (v. 1164/1751)¹⁹

32- *el-Mişkâtü'l-mudie fî'r-reddi ale'l-vehhâbiyye* (المشكاة المضيفة في الرد على الوهابية) Ali b. Abdillah el-Bağdâdî es-Süveydî (v. 1170/1756) Kelamcıdır.²⁰

33- *Raflu'l-estâr li ibtâli edilleti'l-kâilîne bi fenâi'n-nâr* (رفع الأستار لإبطال أدلة القائلين بfenâi'n-nâr) Muhammed b. İsmail, el-Emiru's'San'ânî (v. 1182/1768)²¹

34- *er-Reddü ale'l-Vehhâbiyye* (الرد على الوهابية): Abdülmuhsin b. Ali el-Uşeykirî el-Hanbelî (v. 1187/1774) Basra yakınlarında Zübeyr şehrinde müftü idi.²²

35- *er-Reddü alâ Muhammed b. Abdilvehhâb* (الرد على محمد بن عبد الوهاب): Muhammed b. Süleyman el-Kürdî eş-Şâfî (v. 1194/1780) (İbn Abdülvehhâb'ın hocasıdır.)²³

→

İşık, İstanbul, İşık Kitabevi, 1392/1972. Kitabın Türkçe adı: İslam Âlimleri Ve Vehhabiler. İSAM Kü-tüphanesi, 297.614, İŞİ. U. 1392/1972, NUH 158114.

¹⁴ *Ulemâu'l-müslimîn ve'l-vehhâbiyyûn* (علماء المسلمين والوهابيون) isimli derlemenin içinde yer almaktadır.

¹⁵ "*Ulemâu'l-müslimîn ve'l-vehhâbiyyûn*" (علماء المسلمين والوهابيون) isimli eserin içinde yer almıştır.

¹⁶ Eserin eseri (السيوف الصقال في رقة من ينكر كرامات الأولياء بعد الانتقال) şeklinde de anılır. Yazma nüshası için bk. <http://makhtota.ksu.edu.sa/makhtota/3734/1>; <http://www.daraleman.net/uploads/SuyufSiqaal.pdf>

¹⁷ Yazar için bk. Kehhâle, *Mu'cemü'l-müellifîn*, II, 341, trc. no: 8684.

¹⁸ Eser 200 varaklı aşmaktadır. Süleyman b. Ahmed b. Sühaym el-Anezî'nin (v. 1181/1767) çeşitli şehirle-re gönderdiği ve İbn Abdilvehhâb'ın görüşlerine ve Selefiyye karşı durmaya davet içerikli mektubuna bir cevap mahiyetindedir. Ali al-Shafe'i al-Basri al-Shahir bel-Qabbani: *the unmistakable judgement in the refutation of the delusions of Ibn Abd Al-Wahhab*. Ayrıca bk. *Kashf al-Hijab an Wajh Dalâlât Ibn al-Wahhab* "lifting the veil from the face of the delusions of Ibn al-Wahhab,"

¹⁹ Almanya'da Tübingen Kraliyet Üniversitesi'nde (<http://www.uni-tuebingen.de>) yazma bir nüshası bulunmaktadı.

²⁰ Kehhâle, *Mu'cemü'l-müellifîn*, II, 464, trc. no: 9659.

²¹ Eser Muhammed Nâsiruddin el-Elbânî'nin tahkiki ile 1405/1984 yılında Lübnan'da basılmıştır.

Eseri PDF formatında indirebilmek için bk. <http://www.waqfeya.com/book.php?bid=2543>

²² Kehhâle, Ömer Rıza, *Mu'cemü'l-müellifîn*, II, 311-312, trc. no: 8481.

²³ Bk. İbn Merzûk, *Hulâsati'l-kelem fî ümerâi'l-Beledî'l-Harâm*, Mısır, II, 260. Ayrıca bu yazarın Kuveyt'te yazma olarak *Mesâil ve ecvibe ve rûdûd ale'l-Havâric* (مسائل وأجوبة وردود على الخوارج) isimli eseri vardır. Yazar için bk. Ömer Rıza Kehhâle, *Mu'cemü'l-müellifîn*, III, 334, trc. no: 13549.

36- *Faslu'l-hitab fi'r-reddi alâ Muhammed b. Abdilvehhâb* (فصل الخطاب في الرد على) (محمد بن عبد الوهاب Süleyman b. Abdilvehhâb en-Necdî (1206/1792 yıllarında hayatta) (Vehhâbilerin lideri Muhammed b. Abdilvehhâb'ın (v. 1206/1792) öz kardeşidir).²⁴

37- *es-Savâtku'l-ilâhiyye fi'r-reddi ale'l-Vehhâbiyye* (الصواعق الإلهية في الرد على الوهابية): Bu eser de öz kardeş Süleyman b. Abdilvehhâb en-Necdî tarafından kaleme alınan ikinci reddiyedir.²⁵

38- *Risâle* (رسالة) Muhammed b. Muhammed el-Kâdirî (v. 1218/1803) Eser Muhammed b. Abdilvehhâb (v. 1206/1791) ve Abdülaziz b. Muhammed b. Suud (v.1218/1803)'a eleştiri için Haleb'de 1211/1796'da yazılmıştır.

39- *Tahrîzu'l-ağbiyâ ale'l-istiğâseti bi'l-enbiyâ ve'l-evliyâ* (تحريض الأغبياء على الاستغاثة) (بالأنبياء والأولياء) Abdullah b. İbrahim (v. 1207/ 1792)

40- *er-Risâletü'r-mardıyye fi'r-reddi ale'l-vehhâbiyye* (الرسالة المرضية في الرد على الوهابية) Muhammed b. Abdillâh b. Muhammed b. Feyrûz et-Temîmî el-Ahsâî (v. 1216/1801)

41- *Risâle müseccea muhakkeme* (رسالة مسجعة محكمة): Sâlih b. Hüseyin el-Kuvâşî et-Tûnusî (v. 1218/1803)²⁶

42- *el-İntisâr li'l-evliyâ'l-ibrâr* (الإنتصار للأولياء الأبرار): Sünbül Muhammed Tâhir b. Muhammed Saîd el-Mekkî el-Hanefî (v. 1219/1804)

43- *er-Reddü ale'l-Vehhâbiyye* (الرد على الوهابية): Ömer b. Kâsım b. Mahcub et-Tûnusî (v. 1222/1807)²⁷

44- *es-Seyfü'l-Hindî fi imâneti tarîkati'n-Necdî* (السيف الهندي في إمامة طريقة النجدي) Abdullah b. Îsâ b. Muhammed el-Hasenî el-Kevkebânî²⁸ es-San'ânî el-Yemenî (v. 1224/1809)²⁹ Abdullah b. Îsa'ya nispet edilen bir eser daha vardır: *Risâle fi'r-reddi ale'l-Vehhâbiyye* (رسالة في الرد على الوهابية). Bu eser muhtemelen aynı eserdir.

45- *es-Savâtku ve'r-ruûd fi'r-reddi ale'bni Suûd* (الصواعق والرعود في الرد على ابن سعود) Afîfüddin Abdullah b. Dâvûd ez-Zübeyrî el-Hanbelî (v. 1225/1810)³⁰

46- *er-Risâletü'r-reddiyye ale't-tâifeti'l-Vehhâbiyye* (الرسالة الردية على الطائفة الوهابية)³¹ Muhammed Atâullah b. Muhammed Şerif b. Ebî İshakzâde (Güzelhisarlı Atâ er-Rûmî) (v. 1226/1811)³²

²⁴ Vehhâbilere reddiye için yazılan ilk eserdir.

²⁵ trc. İbrâhim Muhammed Batavi, [y.y.], Dârü'l-İnsan, [t.y.] İSAM Kütüphanesi, 297.614, SÜLS, GNL. 042776. Süleymaniye Kütüphanesi, [Hasib Efendi], 297.4 (000198), Mısır, 1306. Süleymaniye Kütüphanesi, [İzmirli İ. Hakkı], 297.4 (001011), Kahire. 1306. Ayrıca bk. Kehhâle, Ömer Rıza, *Mu'cemül-müellifîn*, I, 793, trc. no: 5880.

²⁶ Bu eser *Saâdetü'd-dâreyn fi'r-reddi ale'l-fırkateyn* (سعادة الدارين في الرد على الفرقتين) isimli eserle basıldı. *Saâdetü'd-dâreyn* 2 cilt halinde 1320'de Mısır'da basıldı. Ayrıca Mısır'da Matbaatü'l-Âmiriyye'de 1326 yılında basılmıştır.

²⁷ Tunus'ta Dâru'l-Kütübi'l-Vataniyye'de 2513 numaralı yazma nüshası bulunmaktadır. Kâhire'de Ma'hedü'l-mahtûtât'ta bir sureti vardır. Eser 1327 yılında Tunus'ta basılmıştır. Yazar için bk. *Mu'cemül-müellifîn*, II, 570, Trc. no: 10452

²⁸ Kevkebân (Kawkaban) (مدينة كوكبان), Yemen'in en eski şehirlerinden biridir.

²⁹ Eserin adı *es-Seyfü'l-Hindî fi ibâneti tarîki's-Şeyh en-Necdî* (السيف الهندي في إمامة طريق الشيخ النجدي) olarak da zikredilir. Yazar için bk. Kehhâle, *Mu'cemül-müellifîn*, II, 267, trc. no: 8146.

³⁰ Hindistan'ın Betne (بنتة) şehrinde el-Mektebetü's-Şarkıyye'de 1238 numarada kayıtlı yazması vardır.

- 47- *er-Reddū alâ ba'zı'l-mübtedî'îne mine't-tâifeti'l-Vehhâbiyye* (الرد على بعض المتدعين) Muhammed b. Abdilmecid b. Abdüsselâm el-Fâsî (v. 1227/1812)³³ (من الطائفة الوهابية)
- 48- *es-Seyfu'l-bâtir li unukı'l-münkir ale'l-ekâbir* (السيف الباتر لعنق المنكر على الأكابر) Alevi b. Ahmed el-Haddâd (v. 1232/1816)³⁴
- 49- *Faslul-hitab fi nakzi makâleti ibni Abdilvehhâb* (فصل الخطاب في نقض مقالة ابن عبد) Muhammed b. Abdünnebi en-Neysâbüri el-İhbârî (v. 1232/1817) (الوهاب)
- 50- *Mısbâhü'l-enâm ve cilâü'z-zalâm fi reddi şübehi'l-bider'n-Necdî elletî edalle bi-ha'l-avâm* (مصباح الأنام وحلاء الظلام في رد شبه البدعي النجدي التي أضل بها العوام) Alevî b. Ahmed el-Haddâd (v. 1232/1817)³⁵
- 51- *et-Tavzîh an tevhîdî'l-Hallak fi cevâbi ehli'l-İrâk alâ Muhammed b. Abdilvehhâb* (التوضيح عن توحيد الخلاق في جواب أهل العراق على محمد بن عبد الوهاب) Süleyman b. Abdillah b. Muhammed b. Abdilvehhâb en-Necdî (1233/1818).³⁶
- 52- *Risâle fi Hakkı'r-Reddi alâ'l-Vahhabıyye* (رسالة في حق الرد على الوهابية) Hoca Muhammed Münib Ayntabî er-Rûmî el-Hanefî (v. 1238/1823)³⁷
- 53- *Risâle fi tahkiki'r-râbita* (رسالة في تحقيق الرابطة) Hâlid b. Ahmed el-Bağdâdî eş-Şehrezûrî el-Kürdî eş-Şâfiî (v. 1242/1827)³⁸
- 54- *el-Minahül-ilâhiyye fi tamsi'd-dalâleti'l-vehhâbiyye* (المنح الإلهية في طمس الضلالة) Ebu'l-Fidâ İsmail et-Temîmî et-Tûnusî el-Mâlikî (v. 1248/1832)³⁹ (الوهابية)
- 55- *Akdü'n-nefis fi reddi şübühâti'l-vehhâbiyyi't-teayyüs* (عقد نفيس في رد شبهات) Ebu'l-Fidâ İsmail et-Temîmî et-Tûnusî el-Mâlikî (v. 1248/1832)⁴⁰ (الوهابي التعيس)

→

³¹ *Şerhu Risaleti'r-Reddi ale'l-Vehhâbiyye* ismi ile 19 varaklık yazması için bk. Süleymaniye Kütüphanesi [Bağdatlı Vehbi], 297.4 (002054); 33 varaklık yazması için bk. Süleymaniye Kütüphanesi [Esad Efendi], 297.3 (001223).

³² Fakih ve Kelamcıdır. Kehhâle, *Mu'cemül-müellifin*, III, 489, trc. no: 14558.

³³ Eser Mısır'da 1327 yılında basıldı.

³⁴ Hadramût'ta kaleme alınmıştır.

³⁵ 1325'te Âmiriyye Matbasında basıldı. Eser 17 bölümden oluşmaktadır. Her birinde Selefilere reddiye vardır. Zeyni Ahmed Dahlan'ın *Cevazü't-tevessül bi'n-nebi ve ziyaretuhu* / ile birlikte basıldı. İstanbul, İhlas Vakfı, Hakikat Kitabevi, 1417/1996. Bk. İSAM Kütüphanesi, 297.614, HAD.M, 176677.

³⁶ Londra Cambridge Üniversitesi'nde *Reddül-Vehhâbiyye* (رد الوهابية) adıyla yayımlandı. Bağdad Evkâf Kütüphanesinde de bir nüshası vardır.

³⁷ Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi, Arşiv Numarası, 27 Hk 229/2

³⁸ Vehhabilere reddiye içerikli 5 risaleden oluşan *Ulemâu'l-müslimîn ve'l-vehhâbiyyûn* (علماء المسلمين والوهابيون) isimli derlemenin içinde yer almaktadır.

³⁹ Toplamda 90 varak civarındadır. Tunus'ta Dâru'l-kütübi'l-vataniyye'de 2780 numaralı kayıtla yazma olarak mevcuttur. Bir sureti de Kahire'de Ma'hedü'l-mahtûtâtî'l-arabiyye'de yer almaktadır. Abdülaziz b. Muhammed Kuveyt'teki Mahedü'l-Mahtûtât'tan Selefiyye karşıtı eserleri talep ettiğinde kendisine gönderdikleri eserlerden birinin de bu eser olduğunu ifade eder. Diğer eserler şunlardır:

a- *Risâle fi'r-reddi ale'l-Vehhâbiyye* (رسالة في الرد على الوهابية) Abdullah b. Hüseyin b. Belfakîh el-Alevî (v. 1266/1850) Kehhâle, age., II, 237, trc. no: 7896.

b- *Risâle fi'r-reddi ale'l-havâric ve men nehâ nahvehüm* (رسالة في الرد على الحوارج ومن نحاهم) Abdullah b. Hüseyin b. Belfakîh el-Alevî

c- *Mesâil ve ecvibe ve rüdüd ale'l-Havâric* (مسائل وأجوبة وردود على الحوارج) Muhammed b. Süleyman el-Kürdî (v. 1194/1780)

Bk. *Daâva'l-münâviin*, 13.

⁴⁰ Tunus'ta bir geyhülislamdır. Fakih ve tarihçidir.

56- *es-Süyûfü'l-müşrifîyye li kat'ı a'nâkı'l-kâilîne bi'l-ciheti ve'l-cismiyye* (السيوف المشرفية لقطع أعناق القائلين بالجبهة والجسمية) Ali b. Muhammed el-Mîlî (الميلي) el-Cemâlî et-Tûnusî el-Mağribî el-Mâlikî (v. 1248/1832)

57- *Metâliu's-suûd bi tîbi ahbârî'l-vâli Dâvûd* (مطالع السعود بطيب أخبار الوالي داود) Osman b. Sind el-Basrî (v. 1250/1839)⁴¹

58- *Cevâzu ikâmeti'l-azâ* (جواز إقامة العزاء) Ali b. Dildâr Ali el-Hindi (v. 1259/1843)

59- *er-Reddü ale'l-Vehhâbiyye* (الرد على الوهابية) İbrahim b. Abdilkadir b. Ahmed er-Riyâhî et-Tırablusî et-Tûnusî el-Mâlikî (v. 1266/1850) Tüstûr şehrinde 1180/1766'da doğdu.⁴²

60- *Lefehâtü'l-vecd min faalâti ehl-i Necd* (لفحات الوجد من فعلات أهل نجد) Muhsin b. Abdilkerim b. İshak el-Hasenî (v. 1266/1850)⁴³

61- *ed-Dürri'l-münîf fi ziyâratı ehlil'-beyti's-şerîf* (الدر المنيف في زيارة أهل البيت الشريف) Ahmed b. Ahmed el-Mısrî. Eserini 1267/1851 yılında kaleme aldı.

62- *el-Hakku'l-mübîn fi'r-reddi ale'l-vehhâbîn* (الحق المبين في الرد على الوهابيين) Ahmed Saîd es-Serhendî en-Nakşibendî (v. 1277/1860)

63- *İthâfû ehliz-zamân bi ahbârî mülûki Tûnus ve ahdi'l-emân* (إتحاف أهل الزمان بأخبار ملوك تونس وعهد الأمان) Ebu'l-Abbas Ahmed b. Ebi'd-Dayyâf et-Tûnusî (v. 1291/1874) Vezir, tarihçi ve edebiyatçı.⁴⁴

64- *er-Red ale'l-Vehhâbiyye* (الرد على الوهابية) Mehdi b. Muhammed Ali el-İsfahânî (d. 1298/1881)⁴⁵

65- *et-Tuhfetü'l-vehbiyye fi reddi'l-Vehhâbiyye* (التحفة الوهبية في الرد على الوهابية) Davud b. Süleyman el-Bağdadi en-Nakşibendî el-Hanefî (v. 1299/1882)

66- *el-Minhatü'l-vehbiyye fi'r-reddi ale'l-vehhâbiyye* (المنحة الوهبية في رد الوهابية): Dâvud b. Süleyman en-Nakşibendî el-Hâlidî el-Hanefî el-Bağdâdî (v. 1299/1882)⁴⁶

67- *Sulhu'l-ihvân fi'r-reddi alâ men kâle ale'l-müslimîne bi's-şirki ve'l-küfrân* (صلح الإخوان في الرد على من قال على المسلمين بالشرك والكفران) Davud b. Süleyman el-Bağdadi en-Nakşibendî el-Hanefî (v. 1299/1882)

68- *es-Savârimü'l-mâziye li reddi'l-fırkati'l-hâviye ve tahkiki'l-fırkati'n-nâciye fi'l-imâme* (الصوارم الماضية لرد الفرقة الهاوية وتحقيق الفرقة الناجية في الإمامة) Seyyid Muhammed Mehdi b. Hasan el-Kazvîni el-Hillî (v. 1300/1883)

⁴¹ Yazması Bağdat'ta Mektebetü'l-Evkâf'ta 5840 numara ile kayıtlıdır.

⁴² Kehhâle, Ömer Rıza, *Mu'cemü'l-müellifîn*, I, 37, trc. no: 272.

⁴³ Yazar Yemen San'âdandır. Eser eleştirinin şiirle yansıtılmasıdır. Kendisi şerhini de yapmıştır. Garbiyye Üniversitesi'nde yazma bir eser olarak mevcuttur. Ayrıca San'a'da Mektebetü'l-Câmîi'l-kebir'de iki yazma nüshası vardır. Zahran'da Mektebetü Aramko'da "*Şerhu ebyât fi'r-reddi ale'l-Vehhâbiyye*" isimli bir eser bulunmaktadır. Bunun da aynı eser olduğu belirtilmektedir. Bk. Abdülaziz b. Muhammed, *Davâ'l-münâviîn*, 61.

⁴⁴ Kehhâle, *Mu'cemü'l-müellifîn*, I, 159, trc. no: 1183.

⁴⁵ Eser matbudur.

⁴⁶ Bombay'da 1305'te basıldı. Hüseyin Hilmi Işık 1978 yılında İstanbul'da tekrar bastırdı. Bk. Kehhâle, *Mu'cemü'l-müellifîn*, I, 698, trc. no: 5226. *el-Minhatü'l-vehbiyye fi reddi'l-Vehhâbiyye; Eşeddü'l-cihad fi ibtali da'va'l-ictihad*, [y.y., t.y.] (1305) (İstanbul, Duran Ofset) Yayına hazırlayan tarafından "*Vesikalar: Vehhabilere ve mezhebsizlere karşı*" adı verilmiştir. İSAM Kütüphanesi, 297.6, BAG.M, GNL. 024469, 049577, 094917. Ayrıca İstanbul'da Hakikat kitabevi tarafından 1990 ve 2000 yılında basımı tekrar yapılmıştır. Ayrıca bk. Süleymaniye Kütüphanesi, [İzmirli İ. Hakkı], 297.6 (001012), yy. 1305.

69- *İzhâku'l-bâtil fî reddi'l-vehhâbiyye* (إزهاق الباطل في رد الوهابية) İmâmü'l-Harameyn el-Mirza Muhammed b. Abdilvehhâb Âlü Dâvûd el-Hemdânî el-Kâzîmî (v. 1303/1885)

70- *Menhecü'r-reşâd li men erâde's-sedâde fî-reddi ale'l-vehhâbiyye* (منهج الرشاد لمن أراد السداد في الرد على الوهابية) Cafer Kâşif'ü'l-ğitâi'l-kebîr (1303/1886)⁴⁷

71- *Hulâsatü'l-kelâm fî beyâni ümerâi'l-beledi'l-harâm* (خلاصة الكلام في بيان أمراء البلد) Ebü'l-Abbas Ahmed b. Zeynî Dahlân el-Mekki eş-Şafii (v. 1304/1886)⁴⁸

72- *Fitnetü'l-Vehhâbiyye* (فتنة الوهابية): Ebü'l-Abbas Ahmed b. Zeynî Dahlân el-Mekki eş-Şafii (v. 1304/1886)⁴⁹

73- *ed-Dürerü's-seniyye fî'r-reddi ale'l-Vehhâbiyye* (الدرر السنية في الرد على الوهابية) Ahmed b. Zeynî Dahlân el-Mekki eş-Şafii (v. 1304/1886).⁵⁰

74- *Târihu'l-Vehhâbiyye* (تاريخ الوهابية) Eyyûb Sabri Paşa er-Rûmî el-Hanefî (v. 1308/1890) (5 ciltlik Mir'âtü'l-harameyn (مرآة الحرمين) isimli eserin yazarı)⁵¹: Târih-i Vehhabiyan: Vehhabiler tarihi⁵²

75- *el-Hakikkü'l-islâmiyye fî'r-reddi ale'l-vehhâbiyye* (الحقيقة الإسلامية في الرد على الوهابية) Abdülgani b. Sâlih Hammâde İdlibî (v. 1312/1894)

76- *Muhtasarı metâli's-suud bi tibi ahbâri'l-vâli Dâvûd* (مختصر مطالع السعود بطيب) Emin b. Hasan el-Hulvânî el-Medenî (v. 1316/1898) Bir önceki eseri özetlemiştir. "*Târihu Osman b. Sind el-Basrî*" olarak da bilinir.⁵³

77- *el-Ecvibetü'n-Nu'mâniyye anî'l-es'ileti'l-Hindîyye* (الأجوبة النعمانية عن الأسئلة الهندية) Hayruddin Ebu'l-Berakât Nu'mân b. Mahmud b. Abdillâh eş-Şehrubânî el-Âlûsî el-Bağdâdî el-Hanefî (v. 1317/1899)

78- *Cilâü'l-ayneyn fî muhâkemeti'l-Ahmedeyn: Ahmed b. Teymiyye ve Ahmed b. Hacer el-Heytemî* - (جلاء العينين في محاكمة الأحمدين أحمد بن تيمية وأحمد بن حجر) Hayruddin Ebu'l-Berakât Nu'mân b. Mahmud b. Abdillâh eş-Şehrubânî el-Âlûsî el-Bağdâdî el-Hanefî (v. 1317/1899)⁵⁴

⁴⁷ Eser Necef'te el-Matbatu'l-Haydariyye'de 1343/1924 yılında basılmıştır.

⁴⁸ Mekke'de Şâfilerin müftüsü, fakîh ve tarihçi. Medine'de 1304/1886 yılında vefat etti. Eser Hayriye matbasında 1888 yılında Kahire'de basıldı.

⁴⁹ İstanbul, İhlas Vakfı, Hakikat Kitabevi, 2001. (*es-Savaikül-ilahiyye fir-red alel-Vehhâbiyye* / Süleyman b. Abdilvehhab en-Necdi. *Seyfül-cebbar* / Fazlür-Rasûl. *Süyüfullahil-ecille bi mededi yemin-i mücahidî'l-mille* / Muhammed aşık er-Rahman. *Nehcüs-seviy fir-reddi ala Seyyid Kutub ve Faysal Mevlevi*). İSAM Kütüphanesi, 297.614, DAH.F, 2001, GNL. 176683

Eseri internet ortamında görmek için bk. http://www.shiaweb.org/wahabiya/fetnat_al-wahabiya/index.html

⁵⁰ Bk. Süleymaniye Kütüphanesi, [İzmirli İ. Hakkı], 297.6 (001010), Kahire. 1319. Eser *Hulâsatü'l-kelâm fî beyâni ümerâi'l-beledi'l-harâm* (خلاصة الكلام في بيان أمراء البلد الحرام) ile birlikte basıldı. Ayrıca *el-Futuhâtü'l-islâmiyye* (الفتوحات الإسلامية) ile birlikte basılmıştır. Kehhâle, Ömer Rıza, *Mu'cemü'l-müellifin*, I, 143, trc. no: 1070. Baskı için bk. Kahire, 2. bs. Dâru Cevamii'l-kelim, 1991. İSAM Kütüphanesi, 297.614, FAK. E 1354, GNL. 083943. Bu esere "*Siyânetü'l-insan an vesveseti's-şeyh Dahlân*" (صيانة الإنسان عن وسوسة الشيخ دحلان) ismi ile Muhammed Beşir b. Muhammed el-Fârûkî es-Sehsevânî (v. 1326/1908) tarafından reddiye yazıldı. Kehhâle, *Mu'cemü'l-müellifin*, III, 162, trc. no: 12405.

⁵¹ Kehhâle, age., I, 417, trc. no: 3117.

⁵² Sadeleştiren: Süleyman Çelik, İstanbul, Bedir Yayinevi, 1992. İSAM Kütüphanesi, 297.614, EYÜ.T, 1992, GNL. 023597, YA 107661

⁵³ Ömer Kehhâle, *Mu'cemü'l-müellifin*, I, 399, Trc. no: 2987.

⁵⁴ Bulak, 1292

79- *Saâdetü'd-dâreyn fi'r-reddi ale'l-fırkateyn el-Vehhâbiyye ve'z-zâhiriyye* (سعادة الدارين في الرد على الفرقتين الوهابية والظاهرية) İbrahim b. Osman b. Muhammed b. Dâvûd es-Semennûdî el-Mansûrî (v. 1320/1902'den sonra).⁵⁵

80- *Izhârü'l-ukûk mimmen menâ'a't-tevessüle bi'n-nebiyyi ve'l-veliyyi's-sadûk* (إظهار العقوق ممن منع التوسل بالنبي والولي الصدوق) Muhammed b. Muhammed b. Mustafa el-Mâlikî el-Cezâirî el-Meşrikî el-Hasenî (v. 1324/1906)⁵⁶

81- *Cilâü'l-evhâm an mezâhibi'l-eimmeti'l-ızzâm* (حلاء الأوهام عن مذاهب الأئمة العظام) Muhammed Ahmed Paşa (v. 1340/1921)

82- *Risâle fi cevâzi't-tevessül* (رسالة في جواز التوسل) Fas müftüsü Muhammed Mehdi b. Muhammed el-Fâsî el-Vezzânî (v. 1342/1923)⁵⁷

83- *Risâle fi hedmi'l-meşâhid* (رسالة في هدم المشاهد) Seyyid Ebû Tûrâb el-Hansârî (v. 1346/1927)

84- *el-Usulü'l-erbaa fi terdidi'l-vehhâbiyye* (الأصول الأربعة في ترديد الوهابية) Muhammed Hasan Han (v. 1346/1927) Serhendî'nin talebesidir.⁵⁸

85- *en-Nukûlü's-şer'iyye fi'r-reddi ale'l-Vehhâbiyye* (النقول الشرعية في الرد على الوهابية) Mustafa b. Ahmed b. Hasan eş-Şattî el-Hanbelî ed-Dimaşkî (v. 1348/1929)⁵⁹

86- *el-İnsâf fi da'veti'l-vehhâbiyye ve husûmihim li raf'i'l-hilâf* (الانصاف في دعوة الوهابية وخصومهم لرفع الخلاف) Ahmed Fevzî es-Sââtî ed-Dimaşkî (v. 1348/1930)⁶⁰

87- *el-Vecîze fi reddi'l-vehhâbiyye* (الوجيزة في رد الوهابية) Ali b. Ali Rıza el-Hûî (الخوئي) (v. 1350/1932)

88- *Şevâhidü'l-hak fi't-tevessül bi seyyidi'l-halk* (شواهد الحق في التوسل بسيد الخلق) Yusuf b. İsmail en-Nebhânî (v. 1350/1932) (Beyrut'ta Mahkemetü'l-Hukuk başkanı).⁶¹

89- *İzâhatü'l-vesvese an takbîli'l-a'tâbi'l-mukaddese* (إزاحة الوسوسة عن تقبيل الأعتاب المقدسة) Abdullah b. Muhammed el-Mâmekânî (v. 1351/1932)⁶²

90- *Da'va'l-hüdâ ile'l-vera' fi'l-ef'âli ve'l-fetvâ* (دعوى الهدى إلى الورع في الأفعال والفتوى) Muhammed Cevâd el-Belâgî (v. 1352/1933)⁶³

⁵⁵ Eser 2 cilt halinde 1319'da basıldı. Bk. Kehhâle, age., I, 42, trc. no: 316. Ayrıca Mısır'da Matbaatü'l-Emîriyye'de 1326 yılında basılmıştır. Bu eseri internetten indirebilmek için bk. http://www.archive.org/details/SadatAdarain_53

⁵⁶ Eser "*Izhârü'l-ukûk fi'r-reddi alâ men menâ'a't-tevessüle ila'llahi teâlâ bi'n-nebiyyi ve'l-veliyyi's-sadûk*" (إظهار العقوق في الرد على من منع التوسل إلى الله تعالى بالنبي والولي الصدوق) ismi ile de bilinir. Mısır'da 1327 yılında Matbaatü'l-Tekaddüm'de basıldı.

⁵⁷ Ömer Kehhâle bu eserin ismini "*Risâle fi'r-reddi ale'l-şeyh Muhammed Abduh fi mes'ele't-tevessül*" (رسالة في الرد على الشيخ محمد عبده في مسألة التوسل) olarak verir. Bk. *Mu'cemü'l-müellifîn*, III, 740, trc. no: 16184.

⁵⁸ Muhammed Hasan Han'ın vefat tarihi ile ilgili (v. 1349/1931) tarihi de verilmiştir. İstanbul, İhlas Vakfı, 1414/1993. İSAM Kütüphanesi, 297.614, CAN.U, 1414/1993, GNL. 052488. ilk baskısı Hindistan'dır. 1976 yılında Hüseyin Hilmi Işık tarafından İstanbul'da bastırıldı.

⁵⁹ İstanbul'da 14606 yılında basıldı.

⁶⁰ Kehhâle, age., I, 229, trc. no: 1666.

⁶¹ Eser 1 cilt halinde basıldı. *Şevâhidü'l-hak fi'l-istigaseti bi-seyyidi'l-halk* (شواهد الحق في الاستغاثة بسيد الخلق) Yusuf b. İsmail b. Yusuf Nebhani, 4. bs. Kahire, Mustafa el-Babi el-Halebi, 1973. İSAM Kütüphanesi, 297.5, NEB.Ş, 1973, GNL. 001351K. Kahire, el-Matbaatü'l-Meymeniyye, 1323. İSAM Kütüphanesi, 297.5, NEB.Ş, 1323, KÜF. 152950.

Ayrıca Vehhabilere reddiye içerikli 5 risaleden oluşan *Ulemâu'l-müslimîn ve'l-vehhâbiyyûn* (علماء المسلمين والوهابيون) isimli derlemenin içinde yer almaktadır.

⁶² Neceft'e 1345'te basıldı.

- 91- *er-Reddü ale'l-Vehhâbiyye* (الرد على الوهابية) Seyyid Muhammed Cevâd Belâğî (v. 1352/1933)⁶⁴
- 92- *İkmâlü'l-minne fî nakzi Minhâci's-sünne* (إكمال المنة في نقض منهاج السنة) Sirâcüd-din Hasan b. İsâ el-Kuraşî el-Yemânî el-Leknevî el-Hindî (Şeyh Hüdâ Hüseyin) (v. 1353/1934)⁶⁵
- 93- *Risâle fî'r-reddi ale'l-vehhâbiyye* (رسالة في الرد على الوهابية) Seyyid Hasan b. Hâdî b. Muhammed Ali es-Sadr el-Kâzımî (v. 1354/1935)⁶⁶
- 94- *el-Berâhinü'l-celîle fî dalâli İbn Teymiyye* (البراهين الجلية في ضلال ابن تيمية) Hasan es-Sadr el-Kâzımî (v. 1354/1935)
- 95- *el-Meşâhidü'l-müşerrafe ve'l-Vehhâbiyyûn* (المشاهد المشرفة والوهابيون) Muhammed Ali es-Senkarî (السنكري) el-Hâirî (v. 1354/1935)⁶⁸
- 96- *es-Sünne ve's-Şia ev el-Vehhâbiyye ve'r-Râfıza* (السنة والشيعية أو الوهابية والرافضة) Muhammed Reşid Rıza (v. 1354/1935)⁶⁹
- 97- *el-Fecrü's-sâdik fî'r-reddi alâ münkiri't-tevessül ve'l-kerâmât ve'l-havârik* (الفجر الصادق في الرد على منكري التوسل والكرامات والخوارق) Cemîl Sıdkî b. Muhammed Fevzi ez-Zehâvî⁷⁰ (v. 1354/1936)⁷¹
- 98- *Tathîru'l-fuâd min denes'il-i'tikâd* (تطهير الفؤاد من دنس الاعتقاد) Muhammed Bahî el-Mutîf el-Hanefî (1354/1935) (Ezher âlimlerindendir, Abduh'tan sonra Mısır müftüsü idi.)⁷²
- 99- *Risâle fî hukmi't-tevessül bi'l-enbiyâ ve'l-evliyâ* (رسالة في حكم التوسل بالأنبياء والأولياء) Muhammed b. Haseneyn b. Muhammed Mahlûf el-Mısırî el-Mâlikî el-Ezherî el-Halvetî (v. 1355/1936)⁷³

→

⁶³ Eser, Mekke ve Medine'deki Ma'lâ Baki' ve diğer kabristanlardaki âlimlerin türbelerinin yıkımıyla ilgili olarak Vehhabilerin fetvalarına bir reddiyedir. Necef'te el-Matbatu'l-Haydariyye'de 1344/1925 yılında basılmıştır.

⁶⁴ trc. Muhammed Ali Hakim, Kum, Müessesetü Âli'l-Beyt, 1416. İSAM Kütüphanesi, 297.614, BEL. R 1416, GNL. 047960. Muhammed Cevâd Belâğî'nin hayatı ve diğer eserleri için bk. <http://www.annabaa.org/nbanews/65/006.htm>; <http://yazeinab.org/arabic/aqaed/books/10/aeajeeb/aeajeeb-01.html>

⁶⁵ İbn Teymiyye'nin *Minhâcü's-sünne*'sine yazılan bir reddiyedir. İbn Teymiyye'ye yazılan reddiye eserler için bk. <http://www.aqaed.com/faq/questions.php?sid=221&qid=2174>

⁶⁶ *er-Red alâ fetâva'l-Vehhâbiyyîn* (الرد على فتاوي الوهابيين) İlk olarak Bağdat'ta 1344 yılında basıldı. Daha sonra 1354 yılında Hindistan'da Seyyid Ali Takiy el-Leknevî el-Hindî tercümesi ile basıldı.

⁶⁷ Kâzimiyye'de 1272/1856 yılında doğdu, Bağdat'ta vefat etti. İmamiye ekolünde bir araştırmacıdır. Bk. Zirikli, Hayruddin, *el-A'lâm*, II, 224-225. Kardeşi Sadruddin Ebû Mûsâ b. Sâlih b. Muhammed el-Huseynî es-Sadr'a da nispet edilen *Risâle Reddi şübühâti'l-Vehhâbiyye* (رسالة رد شبهات الوهابية) isimli bir eser vardır.

⁶⁸ Eser Necef'te el-Matbatu'l-Aleviyye'de 1345/1926 yılında basılmıştır.

⁶⁹ Mısır: Matbaatü'l-Menar, 1347. İSAM Kütüphanesi, 297.62, REŞ.S, 1347, NUH 156755

⁷⁰ Süleymaniyye'de idarecilik yapmış kürk liderlerden biridir. Dedeye nispet edilmiştir.

⁷¹ Bu eser 1323 yılında Mısır'da basıldı. Ömer Kehhâle eserin isminin (*el-Fecrü's-sâdik*) kısmını (*el-Fahrü's-sâdik*) (الفجر الصادق) olarak verir. Bk. *Mu'cemü'l-müellifîn*, I, 505, trc. no: 3792.

⁷² Eser 1318'de Mısır'da basıldı. Hüseyin Hilmi Işık tarafından 1404 yılında İstanbul'da bastırıldı.

⁷³ Eserin adı "*Hukmü'l-İslâm fî't-tevessül bi'l-enbiyâ ve'l-evliyâ aleyhimü's-selâm*" (حكم الإسلام في التوسل بالأنبياء والأولياء) (عليهم السلام) olarak da bilinir. 1394 yılında Mısır'da el-Meclisü'l-a'lâ li'ş-şü'nü'l-islâmiyye tarafından basıldı.

- 100- *Cevâbâtü'l-Vehhâbiyyîn* (جوابات الوهابيين) Muhammed Hüseyin b. Kâzım b. Ali b. Ahmed el-Mûsevî en-Necefî (v. 1356/1937)
- 101- *er-Red ale'l-Vehhâbiyye* (الرد على الوهابية) Muhammed b. Mahmud el-Huseynî el-Livâsânî (اللواساني) Assâr (v. 1356/1937)
- 102- *el-Akvâlü'l-mardıyye fi'r-reddi ale'l-Vehhâbiyye* (الأقوال المرضية في الرد على الوهابية): Muhammed Atâullah b. İbrahim b. Yasin (v. 1357/1938) Dımaşk'ta doğdu. Hanefi fakihlerinden biridir.⁷⁴
- 103- *eş-Şîa ve'l-Vehhâbiyye* (الشيعة والوهابية) Seyyid Mehdi b. Seyyid Sâlih el-Kazvîni el-Kâzımî (v. 1358/1939)⁷⁵
- 104- *Şüûnü'ş-şîa ve'l-vehhâbiyye* (شؤون الشيعة والوهابية) Seyyid Mehdi b. Seyyid Sâlih el-Kazvîni el-Kâzımî (v. 1358/1939)⁷⁶
- 105- *Gafletü'l-Vehhâbiyye an'l-hakâiki'd-dîniyye* (غفلة الوهابية عن الحقائق الدينية) Seyyid Mehdi b. Seyyid Sâlih el-Kazvîni el-Kâzımî (v. 1358/1939)
- 106- *İkmâl's-sünne fi nakzi Minhâci's-sünne* (إكمال السنة في نقض منهاج السنة) Seyyid Mehdi b. Sâlih el-Mûsevî el-Kazvîni el-Kâzımî (v. 1358/1939)
- 107- *Minhâci'ş-şerîa fi'r-reddi alâ İbn Teymiyye* (منهاج الشريعة في الرد على ابن تيمية) Seyyid Mehdi b. Sâlih el-Mûsevî el-Kazvîni el-Kâzımî (v. 1358/1939)⁷⁷
- 108- *er-Reddû ale'l-Vehhâbiyye fi tahrîmi binâi'l-kubûr* (الرد على الوهابية في تحريم بناء القبور) Abdülkerîm ez-Zeyn (v. 1360/1941)
- 109- *Cevâzu la'ni Yezid Eşkâ Benî Ümeyye radden alâ ba'zı'l-Ümeviyye* (جواز لعن حواز لعن يزيد أشقى بني أمية ردا على بعض الأموية) Hadi b. Abbas Âlü Kâşifi'l-ğitâ (v. 1361/1942)
- 110- *Yehûd lâ Hanâbile* (يهود لا حنابلة) Ezher şeyhlerinden Muhammed el-Ahmedî b. İbrahim ez-Zavâhirî (v. 1363/1944)
- 111- *el-Evrâkü'l-Bağdâdiyye fi'l-cevâbâti'n-Necdiyye* (الأوراق البغدادية في الجوابات النجدية) İbrahim b. Muhammed b. Abdillah b. Receb er-Râvî el-Bağdâdî er-Rifâî (v. 1365/1946) (Bağdat'ta Rifâiyye tarikatının şeyhi idi.)⁷⁸
- 112- *el-Makâlâtü'l-vefiyye fi'r-reddi ale'l-Vehhâbiyye* (المقالات الوافية في الرد على الوهابية) Hasan b. Hasan. Bu eser Yusuf ed-Dicevî'nin (v. 1365/1946) takrizi ile basılmıştır.
- 113- *Risâle fi tasarrufi'l-evliyâ* (رسالة في تصرف الأولياء) Yusuf ed-Dicevî (v. 1365/1946)
- 114- *el-Mevâhibü'r-rahmâniyye ve's-sihâmü'l-Ahmediyye fi nuhûri'l-Vehhâbiyye* (المواهب الرحمانية والسهام الأحمدية في نحر الوهابية) Şeyh Ahmed b. Şeyh Dâvud b. Süleyman en-Nakşibendî el-Bağdâdî (v. 1367/1948), Irakta mutasavvıf şeyhlerden, vezir. Bağdat'ta vefat etti.
- 115- *Da'vetü'l-hakkı ilâ eimmeti'l-halk* (دعوة الحق إلى أئمة الخلق) Seyyid Muhammed Hâdi b. Seyyid Ali el-Becistânî el-Hâirî (v. 1368/1949)⁷⁹

⁷⁴ Kehhâle, Ömer Rıza, *Mu'cemü'l-müellifîn*, III, 488-489, trc. no: 14556.

⁷⁵ Yazar, Kişvân (الكيشوان) olarak meşhurdur.

⁷⁶ Eser Necef'te basılmıştır.

⁷⁷ Necef'te iki cüz halinde 1347 yılında basıldı.

⁷⁸ Eser, Bağdat'ta Necah matbasında 1345 yılında basıldı. Hüseyin Hilmi Işık tarafından 1976 yılında Türkiye'de yeniden bastırıldı.

116- *Risâle fî'r-reddi ale'l-Vehhâbiyye* (رسالة في الرد على الوهابية): Hasan Kaşkâş (el-Emîn) b. Mahmud b. Ali b. Muhammed el-Huseynî eş-Şakrâî el-Âmilî (v. 1368/1949) Fakîh, usulcü şair biridir. Nesebi Hz. Hüseyin'e dayanır. Beyrut'ta vefat etti.⁸⁰

117- *Ğavsul'ibâd fî beyânî'r-reşâd* (غوث العباد في بيان الرشاد) Mustafa Ebû Yusuf el-Hammâmî el-Mısırî (1368/1949) Ezher âlimlerinden biridir. Zeynebî Mescidi'nin hatibidir.⁸¹

118- *Raddün ale'l-vehhâbiyye* (رد على الوهابية) Muhammed Ali el-Kummî (v. 1370/1951) Fakih ve usulcüdür.⁸²

119- *Vehhâbi Mezhebi ve Protestanlığa Eşkâlile Mukayesesi*, Yeşilzâde Muhammed Salih (v. 1370/1951)⁸³

120- *Mahku't-tekavvül fî mes'eleti't-tevessül* (محق القول في مسألة التوسل) Muhammed Zâhid b. el-Hasen el-Kevserî (v. 1371/1952)⁸⁴

121- *İrgâmu'l-merîd fî şerhi'n-nazmi'l-atîd li tevessülü'l-mürîd bi ricâli't-tarîkati'n-Nakşibendiyyeti'l-Hâlidiyye* (إرغام المرید في شرح النظم العتید لتوسل المرید برجال الطريقة النقشبندية) Muhammed Zâhid b. el-Hasen el-Kevserî (v. 1371/1952)⁸⁵

122- *el-İstıbsar fî't-tehaddüs ani'l-cebr ve'l-ihtiyar* (الاستبصار في التحدث عن الجبر) Muhammed Zâhid b. el-Hasen el-Kevserî (v. 1371/1952)⁸⁶

123- *el-Bühûsü'l-vefiyye fî müfredati İbn Teymiyye* (البحوث الوفية في مفردات ابن تيمية) Muhammed Zâhid b. el-Hasen el-Kevserî (v. 1371/1952)⁸⁷

124- *et-Teakkübü'l-hasîs limâ yenfîhi İbn Teymiyye mine'l-hadîs* (التعقب الحثيث لما يتعقب الحثيث) Muhammed Zâhid b. el-Hasen el-Kevserî (v. 1371/1952)⁸⁸

125- *Keşfü'l-irtiyâb fî reddi akâidi ibni Abdilvehhâb* (كشف الارتياب في رد عقائد بن عبد الوهاب) Seyyid Muhsin Emin el-Âmilî eş-Şâmî (v. 1372/1952)⁸⁹

→

⁷⁹ İki cilttir. İlk cilt Bağdat'ta Matbatu'n-Necâh'ta basıldı. İkincisi yazma halinde olup müellifin torunlarından Seyyid Muhammed Cevâd el-Huseynî el-Celâlî basıma hazır hale getirdi.

⁸⁰ Kehhâle, *Mu'cemü'l-müellifîn*, I, 592, trc. no: 4455.

⁸¹ "bi beyânî" (بیان) şeklinde de zikredilir. Matbudur. Bk. Ömer Kehhâle, *Mu'cemü'l-müellifîn*, age., III, 866, trc. no: 16980.

⁸² Kehhâle, *Mu'cemü'l-müellifîn*, III, 528, trc. no: 14826.

⁸³ İstanbul Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Koleksiyonu, 34 Ae Şeriyeye 1386/6; 34 Ae Şeriyeye 1389/3

⁸⁴ Makâlâtü'l-Kevserî'nin (مقالات الكوثری) içinde, Kahire, 1369. Ayrıca bk. Kahire, 1369, Matbaatü'l-Envar. Vehbi Süleyman'ın taliki ile 1417/1997 (TDV İSAM, GNL., 297.4, ZAH.M., -056681-)

⁸⁵ Bk. Darü'l-Hilafeti'l-Âliyye: Bekir Efendi Matbaası, 1328. el-Mektebetü'l-Ezheriyye li't-Tûras, 2000. Darü'l-Kütübü'l-İlmiyye, Beyrut, 1425/2004. Tevessül hakkındaki bu eser matbu olup "Altın Silsile" adıyla dilimize de çevrilmiş ve neşredilmiştir. (Terc. M.Vehbi Şahinalp, M. Zahid Kalfagil, İzmir, 1983) *en-Nazmu'l-atîd* (النظم العتید في توسل المرید) isimi eserinin şerhi olup silsilede geçen şahısları anlatmaktadır. *en-Nazmu'l-atîd* de kendisinin de bağlı bulunduğu Hâlidiyye kolunun Gümüşhâneli dergâhu silsilesinin manzum bir listesidir. Eser, İstanbul'da basılmıştır (1328). *ed-Dürerü'n-Nadid fî şerhi'n-nazmi'l-atîd* (الدرر النضید شرح النظم العتید) ise müellifin öğrencisi Muhammed Emin'e âittir. (Kahire 1396/1976).

⁸⁶ Kahire'de -Darü'l-Envar- 1370/1951'de basıldı. TDV İSAM, KÜF. 297.4, ZAH.İ., (152211). Ayrıca bk. Süleymaniye Kütüphanesi Celal Ökten, 297.481, (000100).

⁸⁷ İbn Teymiye'nin *Minhâcî's-sünne*'sindeki sahih ve sarîh hadislerle zıt gördüğü görüşlerine eleştiri için kaleme aldı.

⁸⁸ İbn Teymiye'nin *Minhâcî's-sünne*'sindeki sahih ve sarîh hadislerle zıt gördüğü görüşlerine eleştiri için kaleme aldı.

- 126- *el-Ukûdü'd-dürriyye* (العقود الدرية) Seyyid Muhsin Emin el-Âmilî eş-Şâmî (v. 1372/1952)⁹⁰
- 127- *Nakzu Fetva'l-Vehhâbiyye* (نقض فتوى الوهابية) Muhammed Hüseyin b. Ali b. Rıza Kâşifi'l-ğitâ en-Necefi (v. 1373/1954)⁹¹
- 128- *el-Âyâtü'l-beyyinât fi kam'îl-bida' ve'd-dalâlâti fi zikri'l-mevâkibi'l-Huseyniyyeti ve rudûd ale'l-Vehhâbiyyeti ve't-Tabî'iyyeti ve'l-Bâbiyye* (الآيات البينات في فمع (البدع والضلالات في ذكر المواكب الحسينية وردود على الوهابية والطبيعية والبابية) Muhammed Hüseyin Âlü Kâşifi'l-ğitâ en-Necefi⁹²
- 129- *el-Ardu ve't-türbetü'l-Huseyniyye* (الأرض والتربة الحسينية) Muhammed Hüseyin Âlü Kâşifi'l-ğitâ en-Necefi
- 130- *Manzûme fi'l-reddi ale'l-Vehhâbiyye* (منظومة في الرد على الوهابية) Abdülhuseyn el-Hiyâmî el-Âmilî (v. 1375/1955)⁹³
- 131- *el-Berâhinu's-sân'a fi'r-reddi alâ ba'zî'l-bide's-şâi'a* (البراهين الساطعة في الرد على (بعض البدع الشائعة) Selâme Hindî el-Azzâmî (العزامي) el-Kudâi eş-Şâfiî (v. 1376/1956) Sufidir.⁹⁴
- 132- *Furkânü'l-Kur'ân beyne cihâti'l-hâlîki ve cihâti'l-ekvân* (فرقان القرآن بين جهات (الخالف وجهات الأكوان) Selâme Hindî el-Azzâmî (العزامي) el-Kudâi eş-Şâfiî (v. 1376/1956)⁹⁵
- 133- *el-Berâhinü'l-celiyye fi def'i şübühâti'l-Vehhâbiyyeti ve def'i teşkîkâtihim* (البراهين الجلية في دفع شبهات الوهابية ودفع تشكيكاتهم) Seyyid Muhammed Hasan Ağa Mîr el-Kazvîni el-Hâirî (v. 1380/1960)⁹⁶
- 134- *et-Tuhfetü'l-imâmîyye fi dahdi hucesi'l-vehhâbiyye* (التحفة الإمامية في دحض حجج (الوهابية) Muhammed Hasan el-Hac Ağa Mîr el-Kazvîni el-Hâirî (v. 1380/1960)
- 135- *el-Menâhicü'l-hâiriyye fi nakzi Kitâbi'l-Hidâyeti's-seniyye* (المناهج الخائرية في (نقض كتاب الهداية السنية) Seyyid Muhammed Hasan el-Hâc Ağa Mîr el-Mûsevî el-Kazvîni el-Hâirî (v. 1380/1960)
- 136- *el-Hediyyetü's-seniyye fi ibtâlî mezhebi'l-Vehhâbiyye* (الهدية السنية في إبطال مذهب (الوهابية) Seyyid Muhammed Hasan el-Hâc Ağa Mîr el-Mûsevî el-Kazvîni el-Hâirî (v. 1380/1960)

→

⁸⁹ Saydâ ve Beyrut'ta basıldı. Oğlu *Tecdîdü Keşfi'l-irtiyâb* (تجدید كشف الارتباب) isimli tafsilatlı bir mukaddime ile eseri düzenlemiştir.

⁹⁰ Manzum bir eserdir. *Keşfü'l-irtiyâb* (كشف الارتباب) ile birlikte basıldı.

⁹¹ Necef'te 1345'te basıldı. Thk. Seyyid Gayyas Tuame. Kum; Müessesetu Al-i'l-Beyt, 1416/1996. İSAM Kütüphanesi, 297.514, KAŞ.N, 1416/1996, GNL. 047962

⁹² Necef'te 1354'te basıldı.

⁹³ Eser 1500 beyittir.

⁹⁴ Ömer Kehhâle, *Mu'cemü'l-müellifin*, I, 772, trc. no: 5740.

⁹⁵ Eser Mısır'da Muhammed Emin el-Kürdî'nin gayreti ve Muhammed Zâhid el-Kevserî'nin tahkiki ile Beyhakî'nin *el-Esmâ ve's-sıfât* (الاسماء والصفات) isimli eserinin mukaddimesinde basıldı. Daha sonra Beyrut'ta Dâru'l-ihyâi't-türasî'l-arabi'de basımı tekrar yapıldı.

⁹⁶ Eser Necef'te el-Matbatu'l-Aleviyye'de 1346/1927 yılında basılmıştır. Necef'te 1382 yılında, Beyrut'ta 1394 yılında basımı tekrar yapıldı. Ayrıca bk. Nakd-i ber endişe-i Vahhabîyan; trc. Hasan Tarumi, 2. bs., Tahran, Vizaret-i Ferheng u İrşad-i İslami, 1374. İSAM Kütüphanesi, 297.614 KAZ.B 1374, GNL. 041638

Eser "*el-Berâhinü'l-celiyye fi ref'i teşkîkâti'l-vehhâbiyye*" (البراهين الجلية في رفع تشكيكات الوهابية) ismi ile Kâhire'de 1397 yılında Matbûâtun-Necâh'ca bastırılmıştır.

- 137- *Küfrü'l-vehhâbiyye* (كفر الوهابية) Muhammed Ali el-Kummî el-Kerbelâi el-Hâilî (v. 1381/1962)
- 138- *el-Kelimâtü'l-câmia havle'l-mezâhiri'l-Kur'âniyye* (الكلمات الجامعة حول المظاهر) Mirza Muhammed Ali el-Ordubâdî (الأوردبادي) en-Necefi (v. 1380/1962) (القرآنية)
- 139- *er-Red ale'l-Vehhâbiyye* (الرد على الوهابية) Muhammed Ali el-Ordubâdî (الأوردبادي) b. Ebi'l-Kâsım en-Necefi (v. 1380/1962)
- 140- *et-Teveşşül bi'n-nebiyyi ve's-sâlihîn ve cheletü'l-Vehhâbiyyîn* (التوسل بالنبي (والصالحين وجهلة الوهابيين) Ebû Hâmid b. Merzûk⁹⁷ (v. 1390 / 1970)⁹⁸
- 141- *Berâetül-Eş'ariyyîn min akâidi'l-muhalifîn* (براءة الأشعريين من عقائد المخالفين) Ebû Hâmid b. Merzûk (v. 1390 / 1970)⁹⁹
- 142- *el-Âyâtü'l-celîyye fi şübühâti'l-vehhâbiyye* (الآيات الجليلة في رد شبهات الوهابية) Murtaza Kâşifü'l-ğitâ (v. 1391/1971)
- 143- *Hâzihî hiye'l-vehhâbiyye* (هذه هي الوهابية) Muhammed Cevâd Muğaniyye el-Âmilî (v. 1400/1980)¹⁰⁰
- 144- *el-Beytü'l-ma'mûr fi imâratı'l-kubûr* (البيت المعمور في عمارة القبور) Seyyid Ali Nakî b. Ebi'l-Hasen b. Şemsülulamâ Seyyid İbrahim en-Nakavî (النقوى) el-Leknevî el-Hindî (v. 1409/1988)¹⁰¹
- 145- *Keşfü'n-nikâb an akâidi ibni Abdilvehhâb* (كشف النقاب عن عقائد ابن عبد الوهاب) Seyyid Ali Nakî el-Leknevî (v. 1409/1988)¹⁰²
- 146- *Vehhabilere ve Mezhepsizlere Karşı Vesikalar / Hazırlayan ve neşreden Hüseyin Hilmi Işık* (v. 1421/2001)¹⁰³
- 147- *Vehhabiye Nasihat / Hüseyin Hilmi Işık* (v. 1421/2001)¹⁰⁴
- 148- *Teberrük* (التبرك) Ali el-Ahmedi el-Meyâncî
- 149- *el-Vehhâbiyye fi'l-mizan* (الوهابية في الميزان) Allâme Cafer es-Sübhanî¹⁰⁵
- 150- *et-Tevhîdü ve's-şîrk* (التوحيد والشرك) Allâme Cafer es-Sübhanî¹⁰⁶
- 151- *Buhûs fi'l-milel ve'n-nihal* (بحوث في الملل والنحل) Allâme Cafer es-Sübhanî¹⁰⁷

⁹⁷ Bu isim müstear ismidir. Asıl ismi: Muhammed el-Arabî b. et-Tebbânî b. Hüseyin es-Satfî el-Mekkî el-Mâlikî'dir. Bk. *İmdâdü'l-fetâh bi esânîdi ve merviyâtı'ş-şeyh Abdilfetâh*, s.377 (<http://majles.alukah.net/showthread.php?t=25067>)

⁹⁸ Eser, Hüseyin Hilmi Işık tarafından 1975 ve 1984 yılında İstanbul'da bastırıldı.

⁹⁹ İki cilttir. Baskısı için bk. *Matbaatü'l-İlm, Dimaşk, 1388/1968*. Eseri Pdf formatında indirebilmek için bk. <http://ia310828.us.archive.org/1/items/Baraat/braat01.pdf>

Bedir Yayınları arasındaki "Ehli Sünnetin Müdafası (Berat-ı Eşariye)" bu eserin tercümesidir. (Terc. Hasib Seven, İstanbul, 1994)

"Teymiyecilik-Vehhabilik ve tevhidî koruma adına işlenen cinayetler" ismi ile diğer kaynaklardan da faydalanılarak Abdülkerim Polat tarafından yayın hayatına sunulmuştur. Bk. İstanbul, Fazilet Neşriyat ve Mat. A.Ş., 1975. (İSAM Kütüphanesi, 297.614, TEY.V, 1975, YA 114115)

¹⁰⁰ Eser 1964 yılında Beyrut'ta basıldı. 1987 yılında ise Tahran'da basımı tekrar yapıldı.

¹⁰¹ Hindistan'da 1345 yılında basıldı.

¹⁰² Eser Irak Necef'te el-Matbatu'l-Haydariyye'de 1346/1927 yılında basılmıştır.

Son iki eserin Ali Naki Hasan b. Mahmud b. Ali et-Tabatabâi el-Hâiri'ye (v. 1289/1872) âit olduğu da ifade edilmiştir. Bk. Abdülaziz b. Muhammed, *Deâvu'l-münâvîn*, 63. Bu zat için bk. Zirikli, Hayrud-din, *el-Alâm*, II, 224-225.

¹⁰³ İstanbul: Işık Kitabevi, 1971. İSAM Kütüphanesi, 297.614, VEH.M, 1971, NUH 155361

¹⁰⁴ Işık Kitabevi, 3. bs. İstanbul, 1971. İSAM Kütüphanesi, 297.614, İŞI.V, 1971, YA 112112

¹⁰⁵ Eser için bk. 2. bs., Beyrut, Dârü'l-Muntazar, 1408/1988. İSAM Kütüphanesi, 297. 614, SÜB.V 1408/1988, GNL. 055955.

¹⁰⁶ Eser matbudur.

- 152- *Mea'l-Vehhâbiyyîn fî hutatihim ve akâidihim* (مع الوهابيين في خططهم وعقائدهم) Allâme Cafer es-Sübhânî¹⁰⁸
- 153- *Mekke* (مكة) Dr. Hâdî el-Emînî¹⁰⁹
- 154- *es-Seyfü'l-Haydarî fî cevâzi takbîli darîhi'l-Hüseyn b. Ali* (السيف الحيدري في) Abdülhay¹¹⁰ (جواز تقبيل ضريح الحسين بن علي)
- 155- *Şübühâtü'l-vehhâbiyye* (شبهات الوهابية) Hasan b. Ebî Ali el-Meâlî¹¹¹
- 156- *Safhatün an Âli Suûd el-Vehhâbiyyîn ve ârâi ulemâi's-sünneti fî'l-Vehhâbiyye* (صفحة عن آل سعود الوهابيين وآراء علماء السنة في الوهابية) Seyyid Murtaza er-Rızavî¹¹² (الرضوي)
- 157- *es-Savâiku'l-muhrika fî alâimi'z-zuhûri ve reddi'l-Vehhâbiyye fî tahrîbi'l-bikâi'l-müteberrake* (الصواعق المحرقة في علائم الظهور ورد الوهابية في تحريب البقاع المتركة) Ebu'l-Hasan b. Muhammed ed-Devlet âbâd el-Mirendî (المرندي) en-Necefi¹¹³
- 158- *el-Fusûlü'l-mühimme fî meşrûiyyeti ziyâreti'n-nebiyyi ve'l-eimme* (المهمة الفصول) Mehdi es-Sâidî el-Ammârî en-Necefi (في مشروعية زيارة النبي والأئمة)
- 159- *el-Makâlâtü's-seniyye fî keşfi dalâlâti Ahmed ibni Teymiyye* (المقالات السنوية في) Abdullah el-Herevî el-Habeşi¹¹⁴ (كشف ضلالات أحمد بن تيمية)
- 160- *Hâkezâ raeytü'l-vehhâbiyyîn* (هكذا رأيت الوهابيين) Abdullah b. Muhammed¹¹⁵
- 161- *el-Vehhâbiyye fî nazari ulemâi'l-müslimîn* (الوهابية في نظر علماء المسلمين) İhsân Abdüllatif el-Bekrî¹¹⁶
- 162- *Reddün ala's-şeyh İbn Teymiyye* (رد على الشيخ ابن تيمية) Necmüddin b. Ebi'd-Dür el-Bağdâdî
- 163- *er-Rüdüdüs-sitte alâ İbn Teymiyye fî'l-imâme* (الردود الستة على ابن تيمية في الإمامة) Abdullah b. Ebi'l-Kâsım el-Bilâdî
- 164- *er-Risâletü'r-mardiyye fî'r-reddi alâ men yünkiru'z-ziyârete'l-Muhammediyye* (الرسالة المرضية في الرد على من ينكر الزيارة المحمدية) Muhammed es-Sa'dî el-Mâlikî
- 165- *Sebilü'n-necât an bid'ati ehlî'z-zeyği ve'd-dalâle* (سبيل النجاة عن بدعة أهل الزيغ) Kâdî Abdurrahman Kûtî (فوقى)¹¹⁷ (والضلالة)
- 166- *Seyfü'l-cebbârî'l-meslül alâ a'dâi'l-ebrâr* (سيف الجبار المسلول على أعداء الأبرار) Şah Fadl Rasûl el-Kâdirî¹¹⁸

→

¹⁰⁷ Eserin 4.cildi İbn Teymiyye ve Muhammed b. Abdilvehhâb'ın Akâid'deki görüşlerini gözden geçirme amacına yönelik hazırlanmıştır.

¹⁰⁸ Eser Tahran'da Müessesetü'l-Fikri'l-İslâmî'de 1986 yılında basılmıştır. Tercüme, thk. İbrahim Erkuvâzî (اركويزي) İSAM Kütüphanesi, 297.614, SÜB.M, 1986, GNL. 017026

¹⁰⁹ Eser Tahran'da 1408 yılında basılmıştır.

¹¹⁰ Ali b. Gulam Rasûl yönetiminde farsça hazırlanmıştır. "es-Sırâtu'l-müstakîm"(الصراط المستقيم)'e reddiyedir.

¹¹¹ Eser Necef'te basılmıştır.

¹¹² Eser Tahran'da 1408 yılında basılmıştır.

¹¹³ Eser Tahran'da 1334 yılında basılmıştır, Farsçadır.

¹¹⁴ Beyrut'ta Dâru'l-Meşâri'da 1994 yılında basıldı.

¹¹⁵ İlk baskısı Beyrut'ta Dâru't-Tehaddî'de yapılmıştır. 1402 yılında ise Tahran'da Mektebetü's-Saâde'de basılmıştır.

¹¹⁶ Defalarca basılmıştır. Dördüncü baskısını 1408 yılında Mektebetü's-seyyid el-Mar'aşî

¹¹⁷ İstanbul'da 1973 yılında Türkçe basılmıştır.

¹¹⁸ Eser, Hindistan'da basıldı. Hüseyin Hilmi Işık tarafından 1979 yılında İstanbul'da bastırıldı.

- 167- *Zıyâü's-sudûr li münkirî't-tevessülü bi ehli'l-kubûr* (ضياء الصدور لمنكر التوسل بأهل القبور) Zâhir Şâh Miyân (ميان) el-Hindî¹¹⁹
- 168- *el-Akâidü's-sahîhâ fî terdîdî'l-vehhâbiyyeti'n-Necdiyye* (العقائد الصحيحة في تديد) Hoca Hafız Muhammed Hasan Han es-Serhendî¹²⁰
- 169- *Sıdku'l-haber fî havârici'l-karnî's-sânî aşar* (صدق الخبر في حوارج القرن الثاني عشر) Seyyid Şerif Abdullah b. Seyyid Şerif Hasan Paşa b. Seyyid Şerif Fadl Paşa el-Alevî el-Huseynî el-Hicâzî¹²¹
- 170- *Reddü vehhabi* (رد وهابي) Müftü Mahmud b. Müftü Abdülkayyûm¹²²
- 171- *Fazlü'z-zâkirîn ve'r-reddü ale'l-münkirîn* (فضل الذاكرين والرد على المنكرين) Abdülğani Hammâde (حمادة)¹²³
- 172- *Mecmûa ecvibe ve rüdûd nazmen ve nesran* (مجموعة أجوبة وردود نظما ونثرا)
- 173- *Kasîde fi'r-reddi ale'l-Vehhâbiyye* (قصيدة في الرد على الوهابية) el-Mün'imî
- 174- *es-Sârimü'l-Hindî fî unuki'n-Necdi* (الصارم الهندي في عنق النجدي): Atâ el-Mekkî
- 175- *Kasîde fi reddi'l-Vehhâbiyye* (قصيدة في رد الوهابية) Abdülaziz el-Kuraşî el-İclî el-Mâlikî el-Ahsâî. 95 beyittir.
- 176- *el-Medâricü's-seniyye fî reddi'l-Vehhâbiyye* (المدارج السنية في رد الوهابية) Âmir el-Kâdirî (Kâdiriyye Dâru'l-ulûm'unun öğretmenidir.)¹²⁴
- 177- *el-Mesâilü'l-müntehabe* (المسائل المنتخبة) Kadı Habibülhak b. Abdilhak¹²⁵
- 178- *Dalâlâtü'l-vehhâbiyye ve cehâletü'l-mütevehhibîn* (ضلالات الوهابية وجهالة المتوههين) İdân el-Hâc Vasîf b. el-Hâc Muhammed (Ezher Şafî âlimlerindendir)
- 179- *Tahzîru ahhâbi'l-evliyâ min mukârebeti da'veti't-tefarruki ve'l-cefâ* (أحباب تحذير) Sudan'da Ümmü Durmân'daki el-Ma'hedü't-Ticânî li'l-müzâkereti bil'l-Kur'âni ve'l-hadîsi ve ulûmihimâ tarafından yayımlanmıştır.
- 180- *Sârûhu'l-ğâra* (صاروخ الغارة) Muhammed et-Tâhir Yusuf et-Ticânî el-Mâlikî el-Eş'arî¹²⁶
- 181- *el-Mevâsim ve'l-merâsim fi'l-islâm* (المواسم والمراسم في الإسلام) Cafer Murtaza el-Âmilî
- 182- *el-Hâdî fî cevâbi muğâletâti'l-fırkatî'l-vehhâbiyye* (الهادي في جواب مغالطات الفرقة) Muhammed el-Fârisî el-Hâirî ed-Deylemî¹²⁷

¹¹⁹ Eser, 1406 yılında Hüseyin Hilmi Işık tarafından İstanbul'da bastırıldı.

¹²⁰ İlk baskısı 1360 yılında Hindistan'da yapılmıştır. 1398 yılında Hüseyin Hilmi Işık tarafından İstanbul'da bastırıldı.

¹²¹ Kitap, Vehhâbilerin Hâricî olduğunu ispata çalışan bir eserdir. Lazkiye'de basılmıştır.

Eseri internetten indirebilmek için bk. <http://www.4shared.com/file/98351380/410d79d3/.html>

¹²² Eser, 1401 yılında Hüseyin Hilmi Işık tarafından İstanbul'da bastırıldı.

¹²³ Suriye İdlîb'de 1391 yılında basıldı.

¹²⁴ Pakistan Karaçi'de 1977 yılında basılmıştır. Hüseyin Hilmi Işık tarafından 1978 yılında İstanbul'da bastırıldı.

¹²⁵ Türkiye'de 1406 yılında basıldı.

¹²⁶ Sudan'da basılmıştır.

¹²⁷ Eser Necef'te el-Matbatu'l-Aleviyye'de 1346/1927 yılında basılmıştır. Muhammed b. Abdilvehhab'ın *Keşfi's-şübühât* (كشف الشبهات) isimli eserine reddiyedir.

Ayrıca bk. *ed-Delâilu ve'l-işârât alâ Keşfi's-şübühât li'l-İmam Muhammed b. Abdilvehhab* (Salih b. Muhammed Esmerî); Riyad, Mektebetü Edvâi's-Selef, 1420/2000. Birlikte: *Keşfü's-şübühât* (Muhammed b. Abdilvehhab b. Süleyman et-Temîmî en-Necdi). Muhammed b. Abdilvehhab'ın *Keşfü's-şübühât* adlı

- 183- *el-İslâmü's-Suûdî'l-memsûh* (الإسلام السعودي المسوخ) Seyyid Tâlib el-Horasânî¹²⁸
- 184- *el-İslâmiyye la Vehhâbiyye*: (الإسلامية لا الوهابية) [Mulahas Kitâb da've'l-İmam Muhammed b. Abdilvehhab] Nâsır b. Abdilkerim el-Ak¹²⁹
- 185- *İhdâü'l-hakîr ma'nâ hadisi'l-Ğadîr ilâ ahîhi'l-bâri'l-basîr fî def'ı ba'zı evhâmî'l-vehhâbiyye* (إهداء الحقير معنى حديث الغدير إلى أخيه البارع البصير في دفع بعض أوهام الوهابية) Seyyid Murtaza b. Ahmed el-Husrev eş-Şâyi'î¹³⁰
- 186- *Buhûs mea ehlî's-sünne ve's-selefiyye* (بحوث مع أهل السنة والسلفية) Seyyid Mehdi el-Huseynî er-Rûhânî¹³¹
- 187- *Münazara ilmiyye beyne Seyyidi Ahmed b. İdris ve Vehhâbiyyeti Necd* (مناظرة علمية بين سيدي أحمد بن إدريس و وهابية نجد) İbrâhim Rifai¹³²
- 188- *Kasîde* (قصيدة) Kutub Ebû Bekir Muhammed b. Galbun el-Lîbî: Abdülvehhab'ı övgü için yazılan San'ânî'nin *Kasîde'sine*¹³³ bir 40 beyitlik reddiyedir.¹³⁴
- 189- *Kasîde* (قصيدة) Mustafa el-Bulâkî el-Ezherî el-Mısırî: Abdülvehhab'ı övgü için yazılan San'ânî'nin *Kasîde'sine* bir reddiyedir. 126 beyittir.¹³⁵
- 190- *Kasîde* (قصيدة) Tabatabâi el-Mısırî: Abdülvehhab'ı övgü için yazılan San'ânî'nin *Kasîde'sine* bir reddiyedir.¹³⁶
- 191- *Lüma'i's-şihâb fî sîreti Muhammed b. Abdilvehhâb* (لمع الشهاب في سيرة محمد بن عبد الوهاب) Müellifi bilinmiyor.¹³⁷ Talik: Abdurrahman b. Abdillatif

→

eseri üzerine yapılmış bir çalışmadır. Bk. İSAM Kütüphanesi, 297.4, MUH.K 1420/2000, GNL. 143181.

¹²⁸ Cemâatü'l-Müderrişin 1409 yılında Kum'da neşretti.

¹²⁹ Eser için bk. 2. bs. Riyad, Künuzu İşbiliya, 1425/2004. Bk. İSAM Kütüphanesi, 297.614, AKL.İ, 1425/2004, GNL. 136589

¹³⁰ Necef'te 1353'te basıldı.

¹³¹ el-Mektebetü'l-İslâmiyye'de 1399'da neşredildi.

¹³² Mısır, Dârü Ali'r-Rifai, [t.y.] İSAM Kütüphanesi, 297.4, MÜN.İ, GNL. 055326

¹³³ Emir San'ânî Muhammed b. İsmail'in (v. 1182/1768) kasidesi *Saâdetü'd-dâreyn fî'r-reddi ale'l-fırkateyn* (سعادة الدارين في الرد على الفرقين) isimli eserde nakledildi. Bk. II, 192-195. Bu eseri internetten indirebilmek için bk. http://www.archive.org/details/SadatAdarain_53

Emir San'ânî bu kasidesindeki övücü sözlerinden:

رجعت عن القول الذي قلت في النجدي - فقد صح لي عنه خلاف الذي عندي

"Necidli hakkında söylediklerimden döndüm. Şu anda benim kannatım bunun tam zıddındır," beytiyle başlayan şiiri ile vazgeçmiştir. Bk. Emir San'ânî, *Divân*, s.136

Bk. Emir San'ânî'nin *Divânı'nı* indirmek için bk. <http://www.waqfeya.com/search.php>

Şerhi: "İrşâdü zevî'l-elbâbi ilâ hakîkati İbn Abdilvehhâb" (إرشاد ذوي الألباب إلى حقيقة أقوال ابن عبد الوهاب) Bu şerhi internetten indirmek için bk. <http://www.archive.org/details/wahabeyah>

Emir San'ânî'nin hayat hikâyesi için bk. Muhammed b. Ali b. Muhammed eş-Şevkânî (v. 1250/1839), *el-Bedru't-tâli' bi mehâsini men ba'de'l-karnî's-sâbi'* (البر الطالع بمحاسن من بعد القرن السابع), s. 686-691, terc. no: 418.

Şevkânî'nin eserini PDF formatında internetten indirmek için bk. <http://www.archive.org/details/albadr-attali3-chawkany>

¹³⁴ Bu eser *Saâdetü'd-dâreyn fî'r-reddi ale'l-fırkateyn* (سعادة الدارين في الرد على الفرقين) isimli eserle basıldı. (Mısır, 1319). Bk. II, 195-196.

¹³⁵ Bu eser *Saâdetü'd-dâreyn fî'r-reddi ale'l-fırkateyn* (سعادة الدارين في الرد على الفرقين) isimli eserle basıldı. (Mısır, 1319). Bk. II, 197-201.

¹³⁶ Bu eserin bazı beyitleri *Saâdetü'd-dâreyn fî'r-reddi ale'l-fırkateyn* (سعادة الدارين في الرد على الفرقين) isimli eserde yer aldı. Bk. II, 201-202.

¹³⁷ Tahkik: Ebû Hâkime Ahmed Mustafa, Beyrut, 1967. Eseri PDF formatında internetten indirebilmek için bk. http://www.4shared.com/dir/7763849/4ae952e3/_2.html

- 192- *et-Te vessül* (التوسل) Müftü Muhammed el-Kâdirî el-Hezârevî (الجزراوي)¹³⁸
- 193- *et-Te vessül bi'l-mevtâ* (التوسل بالموتى)¹³⁹ Muhammed Tâhir Yusuf'un "*Kuvve-tü'd-difâ' ve'l-hücâm*" (قوة الدفاع والهجوم) isimli eserini de Selefiye'ye reddiye için yazmıştır.
- 194- *et-Tezkire fî usûli'l-vehhabîyyin ve devletihim* (التذكرة في أصول الوهابين ودولتهم) Jean Raymond¹⁴⁰
- 195- *Celâli'l-hak fî keşfi ahvâli eşrâri'l-halk* (جلال الحق في كشف أحوال أشرار الخلق) İbrahim el-Kâdirî el-İskenderî.¹⁴¹
- 196- *el-Basâir li münkiri't-te vessül bi ehli'l-makâbir* (البصائر لمنكري التوسل بأهل المقابر) Muhammedullah ed-Dâcivî el-Hanefî el-Hindî¹⁴²
- 197- *el-Berâetü mine'l-ihilâfi fi'r-red alâ ehli's-şikâki ve'n-nifâki ve'r-reddi ale'l-firkati'l-vehhabîyyeti'd-dâlle* (البراءة من الاختلاف في الرد على أهل الشقاق والنفاق والرد على الفرقة) (الضالة الوهابية) Ali Zeynülâbidin es-Sûdânî.¹⁴³
- 198- *el-Hakaikü'l-İslâmiyye fî'r-red ale'l-mezaîmi'l-Vehhabîyye bi-edilleti'l-kitâb ve's-sünneti'n-nebeviyye* (الحقائق الإسلامية في الرد على المذاهب الوهابية بأدلة الكتاب والسنة) Malik b. Dâvûd¹⁴⁴ (Afrika Mali Cumhuriyeti'nde Kutbâli (كوتبالي) şehrinde Medresetül-İrfân'ın müdürüdür)¹⁴⁵
- 199- *Risâle fi'r-reddi ale'l-Vehhabîyye* (رسالة في الرد على الوهابية): Kâsım Ebu'l-Fadl el-Mahbûb el-Mâlikî¹⁴⁶
- 200- *en-Nükûlü's-şer'iyye fi'r-reddi ale'l-Vehhabîyye* (النقول الشرعية في الرد على الوهابية) Abdülgani b. İsmail b. Abdülgani en-Nablûsî.¹⁴⁷
- 201- *er-Rüdûd alâ Muhammed b. Abdilvehhâb* (الردود على محمد بن عبد الوهاب) Sâlih el-Ğilâbî (الغلابي) el-Mağribî: 4 mezhebe göre cevaplar vardır.
- 202- *er-Reddû ale'l-Vehhabîyye* (الرد على الوهابية): Muhammed Sâlih ez-Zemzî eş-Şâfiî. Mekke'de Makam-ı İbrahim'in imamıdır.
- 203- *el-İslâm ve'l-îmân* (الإسلام والإيمان)¹⁴⁸
- 204- *Tecridü seyfi'l-cihâd li müddei'l-ictihâd* (تجريد سيف الجهاد لمذعي الاجتهاد) Abdül-lah b. Muhammed b. Abdillatif eş-Şâfiî el-Ahsâî (Muhammed b. Abdilvehhâb'ın hocası)¹⁴⁹

¹³⁸ Eser, Hüseyin Hilmi Işık tarafından 1984 yılında İstanbul'da bastırıldı.

¹³⁹ Eser, 1976 yılında Türkiye'de bastırıldı.

¹⁴⁰ Orjinal kitap adı: Memoire sur l'origine des wahabys. Tercüme ve talik: Muhammed Hayr el-Baki; Gözden geçiren: Ebu Abdurrahman b. Akil ez-Zahiri. Riyad: [y.y.], 1424. İSAM Kütüphanesi, 297.614, RAY.M, 1424, GNL. 147281

¹⁴¹ İskenderiye'de 1355 yılında basıldı.

¹⁴² Eser, Hüseyin Hilmi Işık tarafından 1975 yılında İstanbul'da bastırıldı.

¹⁴³ Eser Sudan'da basılmıştır.

¹⁴⁴ İstanbul İhlas Vakfı, 1984. İSAM Kütüphanesi, 297.614, BAG.M, HAC.H, 1984, GNL. 083931.

¹⁴⁵ Eser, 1403 yılında basıldı. Hüseyin Hilmi Işık tarafından 1405 yılında İstanbul'da bastırıldı.

¹⁴⁶ Ahmed b. Ebi'd-Dayyâf'ın "*İthâfû ehli'z-zamân*" (إنحاف أهل الزمان) eserinin içinde yer almıştır. İlgili eseri indirmek için bk. http://www.4shared.com/dir/12327553/58757f45/_sharing.html

¹⁴⁷ Süleymaniye Kütüphanesi [İd Mehmed Efendi], 297.7 (000045), yy, ts.

¹⁴⁸ Hüseyin Hilmi Işık tarafından 1986 yılında İstanbul'da basıldı.

¹⁴⁹ Kehhâle bu zatın Muhammed b. Abdilvehhâb'ın âilesinden biri olduğunu ve (v. 1340/1921) yılında vefat ettiğini belirtir. Fakat bahsettiğimiz esere değinmez. Bk. *Mu'cemül-müellifin*, II, 284, trc. no: 8279.

- 205- *el-Hediyyetü's-seniyye ve't-tuhfetü'l-Vehhâbiyyetü'n-Necdiyye* (الهدية السنوية (والتحفة الوهابية النجدية) Süleyman b. Sehman en-Necdi İbn Sehman.¹⁵⁰
- 206- *es-Selefiyyetü merhaletün zemeniyyetün mübâreke lâ mezhebün islâmî* (السلفية (مرحلة زمنية مباركة لا مذهب إسلامي) Muhammed Saïd Ramazan el-Bûtî¹⁵¹
- 207- *el-Lâmezhebiyye ehtarü bid'atin tüheddidü's-şeriate'l-islâmiyye* (اللامذهبية أخطر (بدعة تهدد الشريعة الإسلامية) Muhammed Saïd Ramazan el-Bûtî
- 208- *el-Faslü'l-hasîm beyne'l-Vehhâbiyyin ve muhalifihim* (الفصل الخصيم بين الوهابيين (ومخالفهم) Abdullah Kasîmi¹⁵²
- 209- *Tecdîdü keşfi'l-irtiyâb fî etbâi Muhammed b. Abdilvehhâb* (تجديد كشف الارتياب (في أتباع محمد بن عبد الوهاب) Seyyid Hasan Emin
- 210- *Cevâzu'l-azâ li'l-Huseyn aleyhisselâm* (جواز العزاء للحسين عليه السلام) Zafer Hasan el-Emrûhi¹⁵³
- 211- *Risâle fî'r-reddi ale'l-Vehhâbiyye* (رسالة في الرد على الوهابية) Ahmed el-Mısrî el-Ahsâî
- 212- *Risâle fî'r-reddi ale'l-Vehhâbiyye* (رسالة في الرد على الوهابية) Muhammed b. Ahmed b. Abdillatif el-Ahsâî
- 213- *İbn Teymiyye leyse Selefiyyen* (ابن تيمية ليس سلفياً) Mansûr Muhammed Muhammed Uveys¹⁵⁴
- 214- *Kelime 'ilmiyye hâdiye fî'l-bid'ati ve ahkâmihâ* (كلمة علمية هادية في البدعة (وأحكامها) Vehbi Süleyman el-Elbânî¹⁵⁵
- 215- *Vesikalarla Vehhabiliğin İçyüzü* / Mevlana Muhammed Fadlurresul¹⁵⁶
- 216- *İhvan'dan Cüheyman'a Suudi Arabistan ve Vehhabilik* / Mehmet Ali Büyükkara¹⁵⁷
- 217- *İslam dini ve Vehhabilik Dini* / Ömer Öngüt¹⁵⁸
- 218- *Mezhebsizlik ve Vehhabilik* / Muhammed Abdurrahman Silheti¹⁵⁹
- 219- *Osmanlılar ve Vehhabilik*: Hüseyin Kazım Kadri'nin Vehhabilik risalesi / Fatih M. Şeker¹⁶⁰
- 220- *Tarihte Vehhabi Hareketi ve Etkileri* / Ahmet Vehbi Ecer¹⁶¹
- 221- *Teymiyecilik-Vehhabilik ve Tevhidi Koruma Adına İşlenen Cinayetler* / Hazırlayan: Abdülkerim Polat¹⁶²

¹⁵⁰ Süleymaniye Kütüphanesi [Hüseyin Kazım], 297.6 (000023), Matbaatü'l-Menar, Mısır, 1342.

¹⁵¹ Dâru'l-Fıkr, Dımaşk'ta, 1408/1988 yılında bu eseri basmıştır.

¹⁵² Beyrut, el-İntişarü'l-Arabî, 2007. İSAM Kütüphanesi, 297.6, KAS.F 2007, GNL. 166349

¹⁵³ Urduca kaleme alınan bir eserdir.

¹⁵⁴ Dâru'n-Nehda el-Arabîyye, 1970.

¹⁵⁵ Dâru'l-Feth, Ürdün-Amman, 2006. Ayrıca bk. Dâru'l-İmam Müslim, 1412/1991

¹⁵⁶ Orj. adı: Tashihü'l-mesail, çev. A. Faruk Meyan. 59529, İstanbul, Berekat Yayınevi, 1976. İSAM Kütüphanesi, 297.614, FAD.T, 1976, YA 101975

¹⁵⁷ İstanbul: Rağbet Yayınları, 2004. İSAM Kütüphanesi, 297.614, BÜY.İ, 2004, GNL. 135096

¹⁵⁸ İstanbul, Hakikat Yayıncılık, 2002. İSAM Kütüphanesi, 297.614, ÖNG.İ, 2002, YA 121009

¹⁵⁹ tercüme: A. Faruk Meyan, İstanbul, Berekat Yayınevi, 1978. İSAM Kütüphanesi, 297.614, SİL.M, 1978, GNL. 136385

¹⁶⁰ İstanbul, Dergah Yayınları, 2007. İSAM Kütüphanesi, 297.614, ŞEK.H, 2007, GNL. 165294

¹⁶¹ Ankara, Avrasya Stratejik Araştırmaları Merkezi, 2001. (Avrasya Bir Vakfı Asam yayınları; 16. Orta-doğu araştırmaları dizisi; 2) İSAM Kütüphanesi, 953.8, ECE.T, 2001, GNL. 076415

222- Vehhabilik ve Mu'tezileye Karşı Ehl-i Sünnetin Görüşü / M. Nuri Öner¹⁶³

Ayrıca Farsça kaleme alınan bazı eserler de vardır.¹⁶⁴

Tezler:

1- Hüseyin Kazım Kadri'ye Göre Vehhabilik / Fatih Mehmet Şeker. Tez (Yüksek lisans).¹⁶⁵

2- Vehhabilik ve Temel Prensipleri / Veysel Koç. Tez (Yüksek lisans)¹⁶⁶

3- Vehhabilik'te Bid'at Anlayışı / Şule Ermiş. 2004. Tez (Yüksek lisans)¹⁶⁷

4- Vehhabilikte Tevhid ve Şirk / Muhammed Mücahid Dündar. Tez (Yüksek lisans)¹⁶⁸.

→

¹⁶² İstanbul, Fazilet Neşriyat ve Mat. A.Ş., 1975. Eserin hazırlanışında Ebu Hamid b. Merzûk'un "*Beraetül-Eş'ariyyin min akâidî'l-muhalifin*" (Dimaşk, 1967) adlı kitabı esas alınmıştır. Başka kaynaklardan da faydalanılmıştır. İSAM Kütüphanesi, 297.614, TEY.V, 1975, YA 114115

¹⁶³ Malatya: Uğurel Matbaası, 1976. İSAM Kütüphanesi, 297.482, ÖNE.V, 1976, GNL. 052482; GNL.(TA) 183515

¹⁶⁴ *Vehhabîyyân* (وهابیان) Ali Asğar Fakîhî (Eser Tahran'da 1973 yılında basılmıştır); *Vehhâbiyyet ve rişe hây-ı ân* (وهابیت وریشه های آن) Nuruddin el-Müderriş Cihardehî (جهاردهی) (Eser Tahran'da 1984 yılında basılmıştır); *Vehhabihâ* (وهابیها) Seyyid İbrahim Seyyid Alevî (Eser Tahran'da basılmıştır); *Nakd ve tahlil beyramân vehhâbigerî* (نقد وتحليل بیرامون وهابگیری) Dr. Hümayun Himmetî (Eser Tahran'da 1367 yılında basılmıştır); *Felsefe Azâdârî* (فلسفه عزاداری) Gulam Hüseyin b. Muhammed Veli (Eser matbudur); *Delilü vâkıd der cevâbi vehhâbî* (دلیل واقعی در جواب وهابی) Seyyid Hüseyin Arab Bâğî (Eser İran'da basılmıştır); *Tahlil nevberî akâidî vehhâbiyyân* (تحليل نو بر عقائد وهابیان) Muhammed Hüseyin el-İbrâhimî (Eser Kum'da 1317 yılında basılmıştır); *Eyn est âine vehhâbît* (این است آینه وهابیت) Seyyid İbrahim Seyyid Alevî (Eser Tahran'da basılmıştır); *Âini vehhâbît* (آئین وهابیت) Cafer es-Sübhani (Eser Kum'da 1984-1985 yıllarında basılmıştır); *Fırka-i Vehhâbî ve bâsîh be şübühât ânhâ* (فرقه وهابی وباسخ به شبهات آنها) Mütercim: Ali Devvânî (دروانی) (Eser Seyyid Muhammed Hasan Ağa Mîr el-Kazvîni el-Hâirî'nin (v. 1380/1960) *el-Berâhîmül-celiyye* (البراهین الجلیة) isimli eserinin Farsça tercümesidir. Tahran'da el-İrşâdü'l-islâmî'de 1347 yılında basıldı).

¹⁶⁵ Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlahiyat Anabilim Dalı Kelam Bilim Dalı Tez danışmanı: Doç. Dr. Adil Bebek, 2003. İSAM Kütüphanesi, 297.614, ŞEK.H 2003, GNL.TEZ 140628

¹⁶⁶ Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi İlahiyat Anabilim Dalı İslam Mezhepleri Tarihi Bilim Dalı Tez danışmanı: Prof. Dr. Mustafa Öz İSAM Kütüphanesi, 297.614, KOÇ.V, 2005, GNL.TEZ 139880

¹⁶⁷ Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlahiyat Anabilim Dalı İslam Mezhepleri Tarihi Bilim Dalı Tez danışmanı: Prof. Dr. Mustafa Öz. İSAM Kütüphanesi, 297.614, ERM.V, 2004, GNL.TEZ 174161

¹⁶⁸ Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlahiyat Anabilim Dalı İslam Mezhepleri Tarihi Bilim Dalı Tez danışmanı: Doç. Dr. Mazlum Uyar İSAM Kütüphanesi, 297.614, DÜN.V, 2006, GNL.TEZ 147857